

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ
кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ
В ПРИКОРДОННИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ НА ПРИКЛАДІ С. КОСОНЬ
(УКРАЇНА) ТА С. БАРАБАШ (УГОРЩИНА)

САЛКА НІКОЛЕТТА РОБЕРТІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма 242 Туризм

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

ШАШ ЕНИКИ ЛЮДВІКІВНА

PhD, доцент

Завідувач кафедри географії та туризму:

МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ

к.г.н.

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2021 року

Протокол № _____ / 2021

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота

**ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ
В ПРИКОРДОННИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ НА ПРИКЛАДІ С. КОСОНЬ
(УКРАЇНА) ТА С. БАРАБАШ (УГОРЩИНА)**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студентка IV-го курсу

САЛКА НІКОЛЕТТА РОБЕРТІВНА

Освітня програма 242 Туризм

Науковий керівник: **ШАШ ЕНИКИ ЛЮДВІКІВНА**

PhD, доцент

Рецензент: **ІЖАК ТИБОР ЙОСИПОВИЧ,**

к. г. н., доцент

Берегове

2021

ЗМІСТ

ВСТУП	8
1. ТРАНСКОРДОННИЙ ТУРИЗМ	9
1.1. Дослідження транскордонного туризму	9
1.2. Розвиток транскордонного туризму в Європі	10
2. ХАРАКТЕРИСТИКА СІЛ КОСОНЬ І БАРАБАШ, ЯК ПРИКОРДОННИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ	12
2.1. Історичне минуле	12
2.1.1. Косонь та Барабаш за часів повіту Берег	12
2.2. Географічне положення.....	14
2.2.1. Географічне розташування с. Косонь.....	14
2.2.2. Географічне розташування с. Барабаш.....	16
2.3. Населення.....	17
2.3.1. Населення с.Косонь.....	17
2.3.2. Населення с.Барабаш.....	17
3. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ	18
3.1. Туристичні об'єкти, меморіальні місця с. Косонь	18
3.2. Туристичні об'єкти, меморіальні місця с. Барабаш	25
4. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	31
5. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	32
5.1. Соціально-демографічна характеристика учасників дослідження	32
5.2. Ставлення опитаних щодо прикордонного розташування, сусідство та транскордонність, а також порівняння цих поглядів	33
5.3. Порівняння ментальних карт	35
5.4. Подібності та відмінності у звичках відпочинку респондентів	39
5.5. Опитування ставлення населення до туристичних можливостей населеного пункту та їх порівняння.....	42
6. СПІЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ СІЛ КОСОНЬ ТА БАРАБАШ	48
6.1. SWOT-аналіз туристичних можливостей населених пунктів	48
6.2. Спільні пропозиції щодо розвитку туризму сіл Косонь та Барабаш	50
ВИСНОВКИ	54

ПІДСУМКИ	56
РЕЗЮМЕ (НА УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ).....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	59
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ ТА ТАБЛИЦЬ	64
ДЕКЛАРАЦІЯ	66
ПОДЯКА.....	67
ДОДАТКИ	68

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Földtudományi és Turizmus Tanszék

**A HATÁRMENTI TELEPÜLÉSEK TURISZTIKAI ÉS TURIZMUSFEJLESZTÉSI
LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA MEZŐKASZONY (UKRAJNA) ÉS BARABÁS
(MAGYARORSZÁG) PÉLDÁJÁN**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Szálka Nikoletta

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 242 Turizmus

Témavezető: Dr. Sass Enikő

PhD, docens

Recenzens: Dr. Izsák Tibor

PhD, docens

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	8
1. HATÁRMENTI TURIZMUS	9
1.1. Határmenti turizmussal kapcsolatos kutatások	9
1.2. A határmenti turizmus fejlesztései Európában.....	10
2. MEZŐKASZONY ÉS BARABÁS, MINT HATÁRMENTI TELEPÜLÉSEK JELLEMZÉSE	12
2.1. Történelmi háttér.....	12
2.1.1. Mezőkaszony és Barabás Bereg vármegye idejében	12
2.2. Földrajzi fekvés.....	14
2.2.1. Mezőkaszony földrajzi fekvése	14
2.2.2. Barabás földrajzi fekvése.....	16
2.3. A népesség alakulása	17
2.3.1. Mezőkaszony népessége.....	17
2.3.2. Barabás népessége	17
3. A TELEPÜLÉSEK IDEGENFORGALMI ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA	18
3.1. Mezőkaszony nevezetességei, emlékhelyei, turisztikai objektumai	18
3.2. Barabás nevezetességei, emlékhelyei, turisztikai objektumai	25
4. A KUTATÁS MÓDSZEREI	31
5. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK	32
5.1. A kutatásokban résztvevők szociáldemográfiai jellemzői.....	32
5.2. Az adatközlők véleménye a határ-övezetről, a szomszédságról és a határmentiségről	33
5.3. A mentális térképek összehasonlítása	35
5.4. Az adatközlők üdülési szokásainak összehasonlítása	39
5.5. A barabási és mezőkaszonyi lakosság attitűdvizsgálata a település turisztikai lehetőségeivel kapcsolatban.....	42
6. MEZŐKASZONY ÉS BARABÁS KÖZÖS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI	48
6.1. A települések turisztikai lehetőségeinek SWOT-analízise	48
6.2. Mezőkaszony és Barabás közös turizmusfejlesztési javaslatai.....	50
KÖVETKEZTETÉS	54
ÖSSZEFOGLALÁS	56

UKRÁN NYELVŰ ÖSSZEFOGLALÁS (PE3IOME)	57
FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE	59
ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	64
NYILATKOZAT	66
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	67
MELLÉKLETEK.....	68

BEVEZETÉS

A turizmus a világgazdaság egyik legismertebb ágazata, fejlődése folyamatos, de sajnos az elmúlt években gyengüléssel ment keresztül. A COVID-19 járvány hatására a nemzetközi turizmus 2020-ban 73,0%-kal csökkent és jelenleg is nagyon gyenge a nemzetközi utazásokra való igény (UNWTO,2021). Mégis, magát a turizmust a Hágai nyilatkozatból is úgy ismerhetjük, mint „A turizmus az emberek százmilliói számára a mindennapi élet velejárója, világméretű társadalmi jelenség” (FÜLÖP I., 2016).

A turizmus világjelenség, ennek értelmében határokon átívelő. A turisták gyakran több száz kilométert utaznak azért, hogy eljussanak egy desztinációba és megtekintsenek egy-egy látnivalót. Békeidőben és a COVID-19 világjárvány előtt, utazásuknak a határon való átkelés sem szabhatott gátat. Ezért úgy gondoltuk érdemes megvizsgálni két szomszédos országban elhelyezkedő települések turisztikai aspektusait, így a szakdolgozat „A határmenti települések turisztikai és turizmusfejlesztési lehetőségeinek vizsgálata Mezőkaszony (Ukrajna) és Barabás (Magyarország) példáján” címet kapta. Bár a jelenlegi világjárvány megnehezítette a kutatást, ennek ellenére mindent megtettünk, hogy a vizsgálatokat sikeresen elvégezzük.

Mezőkaszonyi származásom miatt fontos számomra ez a vidék, így a kutatással szerettünk volna hozzájárulni a terület turisztikai fejlődési lehetőségeinek a feltárásához. Ezáltal fontosnak tartottuk megvizsgálni, hogyan hat a Mezőkaszony és Barabás között lévő határátkelő a két település turizmusára. A két település hogyan segíthetné egymás turizmusának fejlődését. A kutatás során kérdőíveket töltöttünk ki mezőkaszonyi (2019) és barabási lakosokkal (2020, 2021) (1. MELLÉKLET, 2. MELLÉKLET), illetve Mezőkaszonyban három, Barabásban két interjút (2021) (3. MELLÉKLET, 4. MELLÉKLET) készítettünk a település turizmusát ismerő személyekkel.

A munkámban az előző években végzett kutatásaimat használtam fel. Ezáltal egy összehasonlítás révén vontam le a következtetéseket és tettem ajánlásokat arra, hogy milyen Mezőkaszony és Barabás térségeket érintő, közös, a turizmus fejlődését elősegítő tevékenységeket lehetne megvalósítani. Ezeket pro és kontra érvekkel támasztottam alá.

1. HATÁRMENTI TURIZMUS

1.1. Határmenti turizmussal kapcsolatos kutatások

A határmenti turizmus egy rövid időtartamú út, amely a szomszédos ország határmenti településére vezet. Sajátosságaik, hogy különböző rendezvények révén próbálják erősíteni a határmenti települések jó kapcsolatát (Jó szomszédsági napok, Kistérségi napok stb).”A határmenti turizmushoz tartoznak az olyan térségekbe tett utazások is, amelyekben elterjedt az úgynevezett kishatár-forgalom, s néhány tucat kilométeres sávot, vagy bizonyos településcsoportokat érintenek, és amelyekhez speciális úti okmányok szükségeltetnek. Ilyen utazási lehetőség van például Ukrajna és Magyarország között, Oroszország és Abházia között, a Falkland-szigeteken, a kubai Guantanamón, Pakisztán törzsi területein, a Kuril-szigeteken (Oroszország) vagy a Spitzbergákon (Norvégia)” (Ф. Ф. ШАНДОР., М. П. КЛЯП, 2013; KLJÁP M. ET AL., 2013)

Az 1980-as évek elején kezdtek el kiemelt szinten foglalkozni a határon átnyúló együttműködésekkel (SOÓS E., 2010).

A határmenti turizmussal többen is foglalkoztak már az elmúlt időben. Elsőként, mégis DANCS LÁSZLÓT említeném meg, aki 2003-ban több határmenti település kapcsolatát vizsgálta a turizmus és az üdülési szokások viszonylatában. Kutatása kiterjedt Mezőkaszony területére is. Azért tartottam fontosnak kiemelni, mivel az eddigi kutatásaimhoz tartozó kérdőívek alapját DANCS LÁSZLÓ (2003) által végzett kutatás adta.

Ezen kívül sokan tanulmányozták a határmentiséget különböző településeket érintve. 2011-ben például, a határmentiség és a turizmus sajátos összefüggéseit tanulmányozta BERGHAUER SÁNDOR, Kárpátalja magyarlakta területein. HARTL MÓNKA (2016) disszertációjában a határon átnyúló együttműködés és a turizmusfejlesztés kapcsolatát fejtette ki Komárom-Esztergom megyét, Nyitra kerületet és az Ister-Granum EGTC példáján. Románia területén, azon belül a határmenti kistérségben, Körösréven PÁSZTOR GYÖNGYI, GÁBORA ATTILA és PÉTER LÁSZLÓ a településen jelenlévő turizmus lehetséges régiófejlesztési eszközeit vizsgálta 2013-ban. RECHNITZER JÁNOS (2005) az osztrák-magyar határmenti együttműködés múltját és jelenét hasonlította össze. SALLAY ÁGNES ET AL. (2017) pedig a határon átnyúló világörökségi területeken vizsgálta a turisztikai kapcsolatokat. Három területet érintettek: Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj világörökségi területét, Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt barlangjait, a Muskau Park világörökségi területet, mely a német-lengyel határon található Nem csak Kárpátalján és Magyarországon foglalkoznak hasonló témákkal. Távolabbi tájakra

tekintve is találunk információt a határmentiséggel kapcsolatban. Ilyen például Trevor Sofield (2006) által írt tanulmány, melyben Dél-Kelet-Ázsián belüli határmenti települések turizmusát, a nemzetközi idegenforgalmat és a határközösségeket vizsgálja, kiemelve a Mekong alrégiót (URL30).

1.2. A határmenti turizmus fejlesztései Európában

A határon átnyúló régióknak több definíciója is ismert. Ilyenek például:

1. „egy olyan szubnacionális terület, amelynek gazdasági és társadalmi életét közvetlenül és jelentősen befolyásolja egy nemzetközi határ közelsége” (HANSEN, N., 1983 idézi DR SZÉKELY A., 2013).
2. „határrégió egy területi részegység és egy regionális rendszer, kiegészítve a határral és annak jellegzetességeivel” (SCHMITT-EGNER, P., 1998 idézi DR. SZÉKELY A., 2013).
3. „a határon átnyúló régió egy a földrajzból, történelemből, ökológiából, etnikai csoportokból, gazdasági lehetőségekből stb. származtatható potenciális régió, amelyet azonban a határ két oldalán uralkodó államok szuverenitása két részre oszt” (URL25).

Eurorégióknak nevezzük az európai határmenti régiókat. Ezeket az ide tartozó önkormányzatok, régiók, területek hozzák létre (URL24).

A határon túli tevékenységek – mint például egy a határmenti turizmus fejlesztését támogató projekt – többoldalú megállapodás vagy regionális keretek között állami segítségnyújtás révén jöhetnek létre (SOÓS E., 2010).

A határmenti települések együttműködése több okból is pozitívan hat az adott településekre. A kapcsolatok elősegíthetik a két település közötti megértést, elfogadást, csökkenthetik a félreértések esélyeit. Gyakran az eltérő kultúrák, nyelvi, vallási közösségek találkozási helyszíne (URL 30).

Európa a világ vezető turisztikai célpontja. Számos európai régió meghatározója a turizmus. A turizmusnak a legnagyobb szerepe az olyan régiókban van, melyek nem túl fejlettek, ezért különösen jó hatása van az adott terület fejlődésére. A turizmus több kedvező lehetőséget is nyújt a lakosságnak. Kiáramló és munkahelyteremtő jelentőséggel rendelkezik. Ez főleg a fiatalok körében nagyobb befolyásoló tényező. A turizmusra jellemző a rugalmasság és az állandó növekedés.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) helyi és regionális szinten is támogatja a turizmust, annak versenyképességét, fenntarthatóságát és minőségét. A turizmushoz szorosan

kapcsolódik a természeti, kulturális és történelmi értékek használata és fejlesztése, illetve a városok és régiók is (URL1).

Közép-Horvátország (Križevci) és Magyarország (Zalakaros) közös erejüket összevetve egy olyan kerékpár turisztikai csomagot dolgoztak ki, amely több látogatót vonz Európába. A tevékenység a Cyclo-net projekten belül történt. Kerékpárutakat újítottak fel, és teljesen újakat is építettek. Ezek segítettek a két térségnek bekerülni az országos és nemzetközi kerékpárút-hálózatba. Kerékpárutakat bemutató térképekkel, promóciós és marketingtevékenységekkel tökéletesítették a projektet.

Marija Podolski, projektvezető nyilatkozása szerint, a projekt fejleszti az infrastruktúrát, növeli a határmenti településeken megszervezett események számát és mindezek mellett közvetlen előnyöket létesít a kerékpárosok, a turisták és a lakosság számára is.

A terv megvalósulásának köszönhetően 7,3 kilométernyi kerékpáros útszakasz épült ki, melyeket pihenőhelyekkel egészítettek ki. Križevci fölött magasodó domb kilátópontjához építettek egy 550 méter hosszú útszakaszt. A kerékpárúton kívül a projekt keretében kidolgoztak egy „aktív turizmus programcsomagot is”, mely a lovaglós és a bortúrát ismerteti (URL2). 2014-ben is történt egy hasonló projekt a „Cross-border Bike Project” (1. ábra) (URL3).

1. ábra. A kijelölt kerékpárút nyomvonala magyar oldalon (URL3)

2. MEZŐKASZONY ÉS BARABÁS, MINT HATÁRMENTI TELEPÜLÉSEK JELLEMZÉSE

2.1. Történelmi háttér

2.1.1. Mezőkaszony és Barabás Bereg vármegye idejében

Az Árpád-korban három Árpádkori-vármegye, Borsova, Szabolcs és Szatmár osztozott Szabolcs-Szatmár-Bereg megyén. Bereg megye Borsova vármegye része volt, de 1241-ben, a tatárjárás után Borsova vármegye felbomlott, Bereg megye pedig önállósult és tovább működött. A feudális korban nem is történt változás sem Bereg, sem Szatmár megyékben (LEHOCZKY T., 1881).

Bereg megye elnevezése a „berek” szóból származik, amely kiterjedt erdősséget jelent. Első ismert névalakjaként a Silva Beregu ismeretes.

1571-ből származik a megye első ismert címere. A címeren egy vitéz szerepel, aki koronát és páncélt visel, kezében pedig három-három búzakaralást tart (2. ábra) (PIVÁRCSI I., 2010).

2. ábra. Bereg megye címere (1571) (URL16)

Bereg megyét számos folyó hálózza be. Kiemelkedő közülük a Latorca és a Borsova (BALOGH I., 1985).

Közigazgatásilag egyesített vármegyéket hoztak létre, mivel 1920 után a régi vármegyék többsége csak részben maradt meg Magyarországon. A vármegyék régi nevei nem változott, viszont egyszerűsítették, így következett be, hogy Szatmár-Bereg vármegyére alakították át Szatmár, Ugocsa és Bereg megyék elnevezését (BAK B., 2009).

1593-tól voltak lajstromok. Ekkor a Beregi egyházmegyében 43 anyaegyház volt. Bereg megyében 30, Szatmár megyéből ide tartozó 7, Ugocsából pedig 6. Ezek között szerepelt Barabás és Mezőkaszony is.

1759-ben volt az első alkalom, amikor a Beregszászi tanács az akkori földesúrtól parancsot kapott, hogy az egyházi közösségbe 2-3 katolikust is vegyenek be. A parochiák száma ekkor a megyében mindössze kilenc volt. Ezek közül, a régiékből a beregszászi és a munkácsi tért vissza 1750-ben, a márokpapi 1836-ban és a kaszonyi 1750-ben.

Bereg megyében megközelítőleg 370 kocsmá volt, ezen belül Mezőkaszonyban volt 45 db, ezzel ellentétben vendéglő csupán, körülbelül 10 volt az egész megyében. Ebből Beregszászban kettő lehetett (LEHOCZKY T., 1881).

1886-ban Az Osztrák Magyar Monarchia idején, végrehajtott közigazgatási reform részét képezte Bereg vármegye területrendezése is. Ennek értelmében a megye területe 3724 km² lett.

A beregi vidék az Északkeleti-Kárpátok és az Alföld találkozási pontja. A későbbiekben a turizmus szempontjából fontos lett, hogy ezen a peremvidéken, a síkságba még néhol kisebb hegyek, rögök nyúlnak be. Ezek pedig kiváló bortermelő vidékek lettek. Ilyen például a Beregszászi-hegy, de a Mezőkaszonyi-rög is.

Az akkori Bereg vármegye déli része a Tiszaháti síkság területét bővítette. A Tiszai árvizek miatt igen mocsaras terület volt. Ezek közül a leggazdagabb a Szernye mocsár volt.

A magyar honfoglalás idején a vármegyének szinte alig volt lakosa. Jelentősége csupán a rajta keresztül vezető hadiút és a kereskedelmi útvonalból adódott. Első állandó települései is a hadiút mentén rendezkedtek be. A XXI. században királyi birtokká lett. Központja a Borsova vár volt (PIVÁRCSI I., 2010).

Mezőkaszonyban már a régmúltban, a római birodalom idején is éltek bizonyos népcsoportok. Viszont már a honfoglalás idejére csak nagyon kevés létszámban tartózkodtak itt az emberek. A település a nevét szent Katalinnak szentelt imaházról kapta.

Mezőkaszony Árpád-kori településként van számon tartva, amely már a XIII. században népes hely volt. Első említés a településről 1333-ban volt, amikor is „Cassan” néven nevezték a települést egy krónikában. A „kaszonyi hospesek”, azaz jövevények, vendégek pedig már a XIV. században is szerepeltek néhány okmányban (KOVÁCS S., 1999; NÉMETH A., 2000; URL4).

Mezőkaszony határait 1398-ban határozták meg először, viszont csak egy 1682-es okmányban olvasható először a település Mezőkaszonyként.

A XVI. században a vármegye akkori ura, Bocskai István, különösen kedvelte a várost (NÉMETH A., 2000).

1870-ben 1 529 lakos élt a településen, az 1. világháborúban 125 Mezőkaszonyból származó polgár vett részt, húszan sajnos életüket veszítették. 1944 őszén pedig 368 férfit hurcoltak el, 68-an meghaltak, a második világháború frontjain 18-an estek el (KOVÁCS S. 1999, URL4).

Mezőkaszony volt a székhelye a Mezőkaszonyi járásnak, amely a Bereg vármegye 26 községét foglalta magába. Miután Csehszlovákiához csatolták megszűnt e pozíciója (URL4, URL5)

Barabás történelméről sajnos nem tudunk túl sokat, nincs sok írott forrás a település múltjáról. Különböző forrásokból annyit tudhatunk, hogy Barabásban már az Árpád-korban is éltek emberek. A települést először 1288-ban említették, mint a Várdaiak és a Barabási család tulajdonában lévő birtokot (URL14, URL15).

Az 1400-as évek végére már többször is tulajdonost cserélt, birtokosa volt az Upor, a Ghuti Ország, a Beregi, a Perényi, a Károlyi, a Pocsaji és a Surányi családok is (URL15).

2.2. Földrajzi fekvés

2.2.1. Mezőkaszony földrajzi fekvése

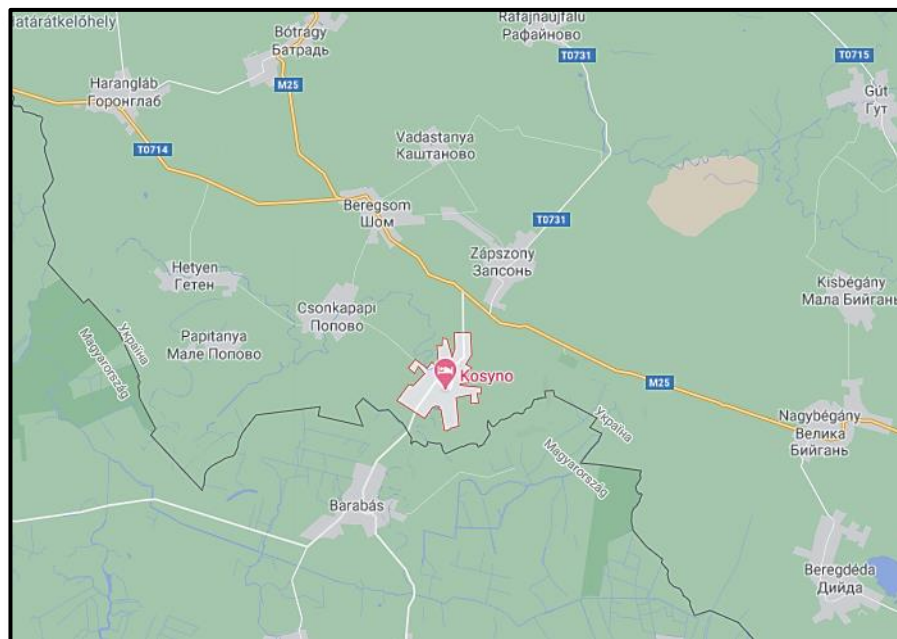
Mezőkaszony Ukrajnában, Kárpátalján a Beregszászi járásban helyezkedik el. Ma rangja szerint falu, de régebben Mezőváros volt (3. ábra).

3. ábra. Mezőkaszony (1086) (URL32)

Határmenti település, amely az ukrán-magyar határ mentén terül el. A járási központtól, Beregszásztól nyugatra található 22 kilométernyi távolságra. Egy 2 km-es bekötőút által pedig hozzá csatlakozik a Beregszász-Nagydobrony-Csap országúthoz. A település vasútállomása (Beregsom-Mezőkaszony vasútállomás) a településtől 5 kilométernyi távolságra található, Zápszony faluban.

Szomszédos falvai: északnyugati irányból Csonkapapi (2 km), északról Som (4 km) és keletről pedig Zápszony (3 km). Ezen kívül a magyarországi Barabással határos (4. ábra).

4. ábra. Mezőkaszony földrajzi fekvése (URL27)

A Mezőkaszony-Barabás kishatárátkelőt 1989-ben nyitották meg (BARANYI B., 2009), mely 2003-ban nemzetközivé vált (URL6).

Mezőkaszony jelenleg a 2020-ban megalakult Mezőkaszonyi kistérség központja (URL23), amely öt községi tanács, összesen nyolc település egyesülésével jött létre. A települések a következőek: Mezőkaszony, Zápszony, Beregsom, Rafajnaújfalú, Csonkapapi, valamint az önálló tanáccsal eddig sem rendelkező Hetyen, Kisbégány és Kastanovo (TÓTH S. 2021, URL23).

Mezőkaszony tengerszintfeletti magassága: 105 m, területe pedig 1.61 km². Mezőkaszony a Beregi táj egyik legnagyobb települése, mindezek által hagyományokban is nagyon gazdag.

2.3. A népesség alakulása

2.3.1. Mezőkaszony népessége

Mezőkaszonyban 1784-ben 656 fő élt. Ezzel nagyobb létszámú volt, mint akkoriban Beregszász. A legutóbbi, 2001-es népszámlálás alapján Mezőkaszonynak hivatalosan 2200 lakosa volt, amelyből 2090 magyarnak, 100 ukránnak vallotta magát, 10 pedig az egyéb kategóriába tartozott (Kocsis K. 2015). Az adatok alapján nem meglepő, hogy a településen élő emberek többsége magyar anyanyelvű.

A kárpátaljai magyarok 91,0%-a „Kárpátontúli alföldön” él. Az alföldi tájakból számos hegy emelkedik ki, Mezőkaszony mellett is.

2.3.2. Barabás népessége

BARABÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK 2021-es statisztikai adatai alapján Barabás lakossága 1023 fő, nemi megoszlás szerint 496 nő és 527 férfi él jelenleg a településen. Ami a nemzetiségi adatokat illeti, abból 2011-es adatok állnak rendelkezésre, melyek szerint az itt élők 87,0%-a magyar, 0,7%-a ukrán, 4,8%-a roma nemzetiségű, illetve kis számban jelen vannak a településen bolgár, lengyel, német és ruszin származásúak is (URL13).

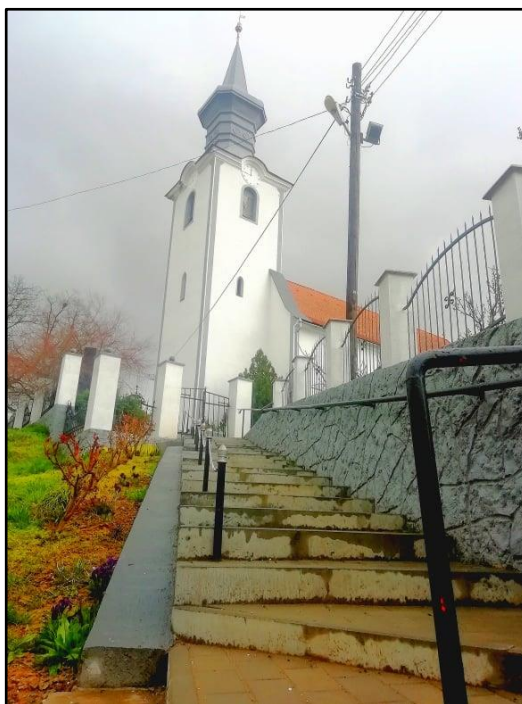
3. MEZŐKASZONY ÉS BARABÁS IDEGENFORGALMI ADOTTSÁGAINAK BEMUTATÁSA

3.1. Mezőkaszony nevezetességei, emlékhelyei, turisztikai objektumai

Templomok

Mezőkaszonyban a református gyülekezet 1552-ben alakult és már 1595-től önálló anyaegyház volt.

A település középkori eredetű református temploma (6. ábra) eredetileg római katolikus templom volt, amely egykor Szent László tiszteletére volt felszentelve. A templomot 1552-től használják a reformátusok, miközben több átalakításon is keresztül ment. Jelenlegi formáját 1902-ben vette fel, ekkor a lelkipásztor Zámbery Zoltán volt. A templom földalatti részében sírkamra található (RADVÁNSZKY F., 2000; NÉMETH A. 2000; HORVÁTH Z. Gy., KOVÁCS S., 2002; LEHOCZKY T., 1899).

6. ábra. Mezőkaszoyi református templom (SAJÁT FOTÓ, 2021)

Mezőkaszonyban a református mellett jelen van a katolikus hit is. Az 1333-as pápai tized írásos emléke alapján lehet tudni, hogy ekkor már virágzó plébánia volt a településen.

A reformáció idején azonban a lakosság nagyobb része áttért a protestáns hitre, így a katolikus plébánia működése két évszázadon át szünetelt, s csak 1750-ben iktattak be újra plébánost a településen.

A XVIII. században egyre növekedett a katolikusok száma és a jelenleg is használatban lévő katolikus templomot a hívek 1832 után építették Szent István államalapító király tiszteletére (KOVÁCS S., 1999; NÉMETH A., 2000; PÁPAI ZS., 2003) (7. ábra).

7. ábra. Mezőkaszonyi római katolikus templom (SAJÁT FOTÓ, 2021)

A régmúltban a település nagyszámú zsidó lakosságának is otthont adott. A településnek zsinagógája és zsidó rítusfürdője is volt. Ezek sajnos nem maradtak fent, de a zsidó temető őrzi a településen élő zsidó népesség emlékét. A temetőt évente több zsidó is felkeresi, bizonyos időnként nagy a zsidó hívek nagy számban zarándokolnak a temető helyszínére.

Kastélyok, kúriák

Mezőkaszonyban több kastély, kúria és jellegzetes épület is található, amelyek többsége azonban nagyon elhanyagolt állapotban van. A karbantartottság hiánya miatt például, körülbelül 10 éve le kellett bontani a Horthy-kúria felét, azé a kúriáét ahol Horthy Miklós kormányzó számtalan nyarat töltött ifjú korában és ahová felnőttként ünnepélyes keretek között érkezett a fehér lován (URL26).

Ezen kívül meg kell említeni az Eötvös kastélyt, amelyben ma református parókia működik és a hozzá tartozó régi pincét és présházat; a Váci kastélyt, amely magánkézben van,

és pár éve még családi házként és üzlethelyiségként funkcionált; illetve a Klein családi birtok épületegyüttesét, amelyben ma a település óvodája működik.

Emlékművek, emléktáblák

Mint a legtöbb kárpátaljai magyar településen így Mezőkaszonyban is megtalálható a sztálini terror áldozatainak tiszteletére emelt emlékmű (8. ábra), illetve a 60 éves középiskola falán emléktábla található.

8. ábra. A sztálini terror áldozatai emlékére emelt emlékmű (Mezőkaszony) (SAJÁT FOTÓ, 2021)

Turisztikai jelentőségű létesítmény

Mezőkaszony fő attrakciója a Kaszonyi Termálfürdő és Iváncsó birtok (TÓTH S. 2021, KARMACSI Z. 2021, PATAKI G. 2021).

A Kaszonyi Termálfürdő az Iváncsó birtokon Beregszásztól körülbelül 18 km-re található Mezőkaszony határában a településközpontjától 4,5 km-re.

Egy modern egészségi és rekreációs komplexum, amelyben az egész család talál hozzáillő elfoglaltságot. A beregszászi 200 éves tölgy liget között található. A komplexum hét különböző termál-és édesvizes medencével rendelkezik. Mindezek mellett pedig igénybe vehető a termálfürdő szállodája és étterme is. A lehetőségek tovább bővülnek a szaunákkal, Kneipp fürdőkkel, masszázs szobákkal, edzőteremmel és még sok más szolgáltatással.

A Kaszonyi Termálfürdő és Iváncsó birtok folyamatosan fejlődik, többek között ennek köszönhető, hogy rengeteg turistát vonz Mezőkaszony és Zápszony területére is (9. ábra).

Az elmúlt években már Aquapark is rendelkezésre áll a szórakozni és pihenni vágyóknak. Ez Kárpátalja első nagyszabású aquaparkja (URL17) (10. ábra).

9. ábra. Kaszyi Termálfürdő,
Iváncsó birtok (SAJÁT FOTÓ, 2018)

10. ábra. Aquapark (Mezőkaszony) (URL17)

Nem messze a Kaszyi Termálfürdőtől, kb 16 percnyi séta után betérhetünk az Eco Termál komplexumba (11. ábra). Az Eco Termál komplexumban a fürdőzés mellett a szaunázás, masszázs is igénybe vehető szolgáltatások, illetve étteremmel és szállodával is rendelkezik a fürdőhely.

11. ábra. Eco Termál komplexum (Mezőkaszony) (URL18)

Természeti értékek

Természeti értéként a vulkáni eredetű Kaszonyi-hegy említendő meg. A kászony szó egyébként borvizet, vagyis szénsavas forrást jelent (TÓTH J. 2020), így nem meglepő, hogy a „hegy” területén több forrás is található. Ilyen a település központjától nem messze, a római katolikus templom környezetében található forrás is, amelynek frissítő vize bárki számára szabadon elérhető, fogyasztható. A „hegy” egy része átnyúlik a magyarországi Barabás területére is, melynek mintegy 160 hektárnyi területe természetvédelmi területté van nyilvánítva. A hegy mélyében mindkét oldalon pincék rejlenek (URL4), ugyanis a terület egykor híres volt a szőlőtermesztésről, borkészítésről is (TÓTH J. 2020). Manapság sajnos ez már nem működik. Jelenleg a hegy mezőkaszonyi oldalon nem funkcionál, mint turisztikai attrakció (TÓTH S. 2021).

A hegy legmagasabb, 240 méteres pontja az ukrainai oldalon van. A Magyarországon található legmagasabb pont a 219 méter magas Bárcai-tető (TÓTH J. 2020).

Jelenlegi és a jövőre tekintve, tervben lévő fejlesztések

Jelenleg, a járványügyi helyzet miatt sem folynak turisztikai fejlesztések Mezőkaszonyban, de, ha a COVID-19 már nem fogja gátolni a turizmus fejlődését, több tervben lévő fejlesztés bekövetkezése is várható lesz. A település fennmaradásához létfontosságú a turizmus.

Mezőkaszony által beadásra került egy pályázat a megyei tanácshoz, melyben a műfüves pálya kialakítása mellett van szó. Illetve ehhez kapcsolódik, hogy Mezőkaszony központján található egyik régi épületbe egy fitnesstermet szeretnének kialakítani, amelyre már az ezt érintő dokumentáció is elkészült. Ez az épület több funkciós lesz, akár aerobik órák vagy egyéb szórakozást nyújtó programok is megszervezésre kerülhetnek majd, itt.

Információs tábla kihelyezése Mezőkaszonyba, melyen a kistérséghez tartozó falvak irányát tüntetnék fel, illetve az attrakciókat, hogy a turisták könnyebben el tudjanak igazodni a településen és a környékén, ezt három nyelven szeretnék elkészíteni: magyarul, ukránul és angolul.

Megfontolóban van, hogy a Mezőkaszonyi hegyen alakul majd ki egy sétaút és a kőbánya területénél egy 15 méteres, ukrán zászló kerül majd elhelyezésre. Egy park kialakítása is tervben van, melyet egy játszótérrel kötnének össze és internet hozzáférést is biztosítanának, ezzel ki tudnák vonzani a lakosságot.

Szintén a központon található egy épület, amely régen iskolaként üzemelt, de mára már elhagyatott. Az önkormányzat átvette a járástól ezt az épületet és elkészített egy tervdokumentációt, mely szerint egy kormányablakot szeretnének kialakítani, ahol az adminisztratív dolgokat tudnák a lakosok, illetve a környező falu lakosai elintézni. Ez igen

hasznos lenne a lakókra nézve, ugyanis az ilyen dolgokra a környéken legközelebb csak a járási központban, Beregszászban van lehetőség.

A központ belterületén található egy épület, amely régen a rendőrség volt, jelenleg van egy projekt, melynek megfelelően ezt felújítják és a Mezőkaszonyi Kistérség rendőrsége fog működni. Ezenkívül a közelben lesz egy szoba, melyben bank automatát helyeznek el, és befizetést lehet lesz végezni.

A mentőgarázst felújítják, mert jelenleg rossz állapotban van. A ravatalozó mellett pedig tűzoltó állomást hoznak majd létre, a közel jövőben (TÓTH S. 2021).

Egyéb információk

Mezőkaszonynak több testvértelepülése is van. Magyarország felől Barabás, Budafok-Tétény, Örkény és Románia felől Kányád (KARMACSI Z. 2021, PATAKI G. 2021, TÓTH S. 2021). Barabás már 2015-ben már testvértelepülés volt Mezőkaszonnyal (TÓTH S. 2021). Budafok-Tétény és Mezőkaszony között fennálló kapcsolat még frissnek mondható. Magyarországon a 2010-ben bekövetkezett kormányváltás után a Fidesz-kormánynak volt egy programja Magyarországon, miszerint örökbe fogadhattak egy kárpátjai települést, Budafok-Tétény pedig Mezőkaszonyt fogadta testvértelepülésnek (PATAKI G. 2021).

1. táblázat. Mezőkaszony szolgáltató- és intézményrendszere

Mezőkaszony szolgáltató- és intézményrendszere			
Szálláshely	19 db	„Aranykulcsocska” bölcsőde-óvoda	1 db
Étterem	4 db	Arany János Líceum	1 db
Termálfürdő	2 db	Művészeti Iskola	1 db
Kávézó, bár	2 db	Orvosi rendelő	1 db
Sportpálya	1 db	Patika	2 db
Autósbolt	1 db	Varoda	1 db
Gáz-és benzinkút	4 db	Posta	2 db
Élelmiszerbolt	11 db		
Ajándékbolt	3 db		
Szépségszalon	2 db		
Építőanyagipari bolt	1 db		

(SAJÁT SZERKESZTÉS)

Mezőkaszony saját önkormányzattal rendelkezik, mely nem gátolja a turizmus fejlődését, de nem is támogatja igazán (KARMACSI Z. 2021). Mezőkaszony elmondása szerint fő jellemzője a turizmus, a település erre épít, valamint az üzlet is sok a faluban (TÓTH S. 2021) (1. táblázat). Emellett számos szolgáltatási-és intézményrendszer is van a településen. A munkalehetőségek egy részét is ezek adják. A település lakosságának egy része mezőgazdasággal foglalkozik, illetve a helyben megtalálható intézményekben (polgármesteri hivatal, mentőszolgálat, óvoda, líceum, posta) a különböző kereskedelmi és szolgáltató egységekben, a turisztikai létesítményekben és a helyi varrodában találhatnak maguknak munkát. Ezen kívül a lakosság egy része külföldön dolgozik vagy a falusi turizmusból szerzik a jövedelmüket.

Az elmúlt években Mezőkaszony turizmus szempontjából megerősödött, az Ukrajnában élők a település nevét a turizmussal kapcsolják össze (PATAKI G. 2021).

A faluban már 2004-óta működik a falusi turizmus, szervezője: Sass Enikő (PÁKOZDI J. 2020). Mezőkaszonyban a falusi turizmuson belül elmondhatjuk, hogy már nem szervezett formában működik, inkább már egyénileg tevékenykednek a szállást kínálók.

A magyar vendégfogadó családok magánházainál szállásolják el a turistákat. Megközelítőleg 13 falusi vendégfogadó család háza 70 személy befogadására alkalmas. Az étkezés általában a helyi Kulacs étteremben történik, de a házigazdák is tudnak reggelivel, ebéddel és vacsorával is szolgálni. KARMACSI ZOLTÁN (2021) a járvány miatt visszaesett az ezzel foglalkozók száma. Lebonyolítását tekintve elmondta, hogy főként egyéni foglalással zajlik, bár előfordul, hogy nem jelentkeznek be előre, már csak akkor választanak szálláshelyet, ha a faluban vannak.

Az, hogy a falusi turizmus egyéni vendégfogadásra állt át (KARMACSI Z. 2021, PATAKI G. 2021) talán azzal magyarázható, hogy Mezőkaszonyban sohasem volt meg az a tipikus falusi jelleg. Mivel mezőváros volt nehezebben tudna működni az a megszokott falusi turizmus, mint más falvakban. Mezőkaszonyban soha nem volt meg az a klasszikus falusi turizmus, mely során paraszti disznótoros hangulat alakul ki esetleg bogrács főzéssel bővítik a programokat, bár ez Kárpátalján máshol sem igazán jellemző. Mezőkaszonyban falusi turizmuson belül inkább az látszódik megvalósulni, hogy a turisták igénybe veszik a faluban kínált szálláshelyeket és innen csillagtúra szerűen mennek és látogatják meg Kárpátalja nevezetességeit (PATAKI G. 2021).

Ezekon kívül meg kell említenünk, milyen szervezetek vannak jelen Mezőkaszonyban. A turizmus szempontjából a Mezőkaszonyi Falusi Vendégfogadók és Hagyományörzők Egyesülete működik, melynek elnöke KARMACSI ZOLTÁN illetve ezen kívül a Grávis

Mezőkaszony és Fejlesztéséért Civilszervezet, melynek elnöke PATAKI GÁBOR (KARMACSI Z. 2021, PATAKI G. 2021., TÓTH S. 2021).

3.2. Barabás nevezetességei, emlékhelyei, turisztikai objektumai

Barabás turisztikai látványosságok terén nem túl gazdag (TÓTH S. 2021, SZŐKE Z. 2021). A barabási református templomot, a Kaszonyi-hegy Természetvédelmi Területet lehet megemlíteni, mint látványosságot.

Templomok

A község az 1500-as években tért át a protestáns hitre (URL19). A templomot 1595-ben vették át a katolikusoktól, de a XIX. században átalakították azt (12. ábra).

12. ábra. Barabás, református templom. Az északi fal befalazott keleti ablaka az 1866-ban készült illuzionisztikus festéssel (SIMON A., 2002).

2001-ben árvíz sújtotta Barabás területét. Ekkor az ÁMRK Kutatási Osztályának munkatársai tették egy javaslata szerint a templomot újra kell alapítani. A kutatást pedig 2001. szeptember 4-14 között elvégezték.

A díszítő-festés kazeines technikával készült. A falakat pillérek tagolják, amelyek márványozott alapon láthatóak. Északi falát gyönyörű keretbe foglalt, festett ablakok díszítik (12. ábra). A mennyezetén nagyméretű rozetták láthatóak (LÁNGI J., 2002).

A templom középkori eredetű. Főleg törtkő anyagot használtak építéséhez. Északon csatlakozik hozzá egy előcsarnok. A XIX. századi átalakítások csak kis mértékben másították meg a templomot (13. ábra).

13. ábra. Barabási református templom (URL20)

Természeti értékek

A település csodálatos és nyugodt természetvédelmi tájjal rendelkezik (SZŐKE Z. 2021).

Barabás különlegessége, hogy itt található Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legmagasabb pontja, a Kaszonyi-hegy. Alapkőzete a riolitos ignimbrittakaró (TAMÁS K. 2021). A területet a magyar-ukrán határon található, 1991-ben védetté nyilvánították. A Kaszonyi-hegy Természetvédelmi Terület 160 hektár. A legmagasabb pontjai: 219 m, 199 m, 177 m A hegy keleti oldalát „Szádok oldalnak” nevezik. Ide egy úgynevezett „zuhogó”- szurdok jellegű, meredek oldalú völgy vágódik be.

1993-ban a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatósága állapotfelmérést tartott a hozzájuk tartozó területeken. A munka folyamán a Beregi-Szatmári síkság területein mérték fel a Mollusca-faunáját. Több erdőterületet is vizsgáltak, többek között a Kaszonyi-hegyen is felméréseket végeztek. A kutatás során több ponton vettek mintát, kvadrát és egyeléses gyűjtést is végeztek, öt időpontban. A munka során több ritka fajt is találtak, mint például a Ragyogó fénylőcsiga (*Cochlicopa lubrica*) vagy a Berki párduccsiga (*Bradybaena fruticum*).

A fauna-összetétel nem igazán jellemző az Alföldre, inkább Kárpátok középhegységeivel azonosítható

Az azúrkék tengerszemnek köszönhetően kiváló lakóhelyként működik a madárvilág számára. Nem véletlen, hogy madárgyűrűzési programokat is szerveznek a területen. Már több mint 70 madárfajt számoltak a környéken (SZATMÁRI Z. 2015). Ősszel volt egy olyan országos program, mely során a Hortobágyi Nemzeti Park a Kaszonyi-hegyre hirdetett programot és

madárgyűrűzési bemutató is megtekinthető volt, mely során a szakemberrel madárfogó hálókat feszítettek ki, ezzel megfogva a daloló madarakat, ezután jelölő gyűrűt raktak a madarak lábára. Emellett rengeteg információról szolgáltak a gyűrűzés céljáról (HUNYADI T. 2021).

Három vulkáni kőzetből keletkezett: üveges szövetű riolitlávából, salakos lávából, plagioklász-riolitlávából.

A hegy felépítéséhez tartozik, hogy a vulkánitok fedője áthalmozódáson ment keresztül, majd vályogosodott löszé alakult, mészkonkréciók nélkül (14. ábra) (DELI T., et al. 1993).

14. ábra. Kaszonyi-hegy Természetvédelmi Terület (URL21)

A Kaszonyi-hegy és a Tarpai-hegy az Alföld peremén egyedülállónak, különlegesnek tekinthető, máshol a vulkanikus kőzeteket nem találjuk meg a felszínen (HUNYADI T. 2021).

A hegy lábánál folyami öntéssel borított területek találhatóak (URL24).

A Kaszonyi-hegyen a rég múltban kőbánya működött, melynek nyomai ma is láthatók. Ilyen a hegy mellett kialakult tengerszem néven ismert apró tó (TAMÁS K. 2021).

15. ábra. Tengersizem (Barabás) (SAJÁT FOTÓ, 2021)

A Hortobágyi Nemzeti Park már több geotúrát is indított a területre (TAMÁS K. 2021, HUNYADI T. 2021). Az első ilyen jellegű túrára 2013-ban került sor. A távoli városokból is vonzza a turistákat, mint, Pest, Debrecen, Nyíregyháza, mivel gyönyörű tájképi látványt nyújt az embereknek a bányamederben összegyűlt víz (HUNYADI T. 2021) (15. ábra)

Új keletű dolognak számít a Kaszonyi-hegyre való idegenvezetés, úgy tűnik, mostanság kezdik felfedezni az értékét. A Kaszonyi-hegy területén jelenleg is szervezésre kerülnek turisztikai túrák, melyek középpontjában a területen, a kőbánya áll. Változó időközönként kerül kivitelezésre a túravezetés, attól függően van e jelentkező rá. A Hortobágyi Nemzeti Park igazgatósága, igyekszik a Szatmári-és a Beregi térségben is túravezetéseket tartani, mely során olyan területekre látogatnak el, ahol értékes állat-és növényvilág ismerhető meg. A Kaszonyi-hegy területén megrendezésre kerülő geotúra is évente egy-két alkalomkor előre meghirdetett programként szerepel, de, van olyan, amikor a turisták maguk jelentkeznek, hogy szeretnék meglátogatni a területet, idegenvezető által bemutatva. A túrához kapcsolódóan, egy és félnapos természetjáró programot szoktak kínálni, nem csak Barabást érintik, más helyet is meglátogatnak a környéken.

Barabásban érdekesség, hogy a Kaszonyi-hegy geológiája s bemutatásra szokott kerülni. A bányánál pedig a Kárpátaljára való kilátás gyönyörködtető a turisták számára. Ezek mellett pedig a területen élőhely-kezeléseket is végeznek. Szó esik a környező munkákról, tevékenységekről, illetve a térségnek a természeti értékei is általános bemutatásra kerülnek. 3-4 órát vesz igénybe a Kaszonyi-hegy területén tartott idegenvezetés. Az idegenvezetés több szakaszból tevődik össze, elsőként a bányától indulnak a turisták, majd felmennek a bánya peremre, illetve utána a hatásában érkeznek vissza. A túra során több megálló van. Egyes állomásokon például az kerül bemutatásra katonai térképek segítségével szemléltetve, hogy évszázadokkal ezelőtt, hogyan nézett ki a terület, illetve, hogy most hogyan néz ki. A túrát Hunyadi Tünde, a Hortobágyi Nemzeti Park igazgatóságának turisztikai munkatársa, idegenvezető szokta tartani. A túrákon az előző két évben kb. 30 turista vett részt. 2020-ban harmadik alkalommal került megszervezésre az itt vezetendő geotóp túra. A látogatók legnagyobb része Kis-Magyarország területéről látogatnak el a túrára, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből, de távolabbról érkező résztvevők is igényt tartanak, néha a túrára, Miskolc, Debrecen, Budapest, de leginkább a környező területekről. Korcsoportra osztva a 40 év felettiek érdeklődnek leginkább a túra felől.

A legközelebbi túra október második szombatján várható, ha a járványügyi helyzet engedi majd (HUNYADI T. 2021).

Jelenlegi és a jövőre tekintve, tervben lévő fejlesztések

Sajnos jelenleg nem folyik semmilyen turisztikai fejlesztés Barabás területén, de a református templom felújítását még 2021-ben el fogják kezdeni.

Tervben van egy tenispálya kialakítása a településen lévő szabadtéri kondipark mellett.

Barabásban működni fog egy tájház, mely már az önkormányzat tulajdonában van, viszont még el kell végezni a szükséges berendezkedési és kialakítási folyamatot, hogy megnyithassák.

A járványhelyzet után tervben vannak hagyományőrző programok megvalósításai az önkormányzat és a civilszervezet által is (SZŐKE Z. 2021).

Egyéb információk

Barabásnak két testvértelepülése van, Mezőkaszony (Ukrajna) és Bogdánd (Románia). A köztük lévő kapcsolat kulturális jellegű (SZŐKE Z. 2021).

Szolgáltató és intézményrendszerét tekintve, Barabásban falusi szálláshelyek találhatóak. Négy vendégház biztosít szállást az ide érkező turistáknak, a Gábor Vendégház, a Daróczy Vendégház, a Janó Vendégház és a Márta Vendégház (BARABÁS KÖZSÉG, SZŐKE Z. 2021). A vendégházat üzemeltetők szálláshelyet kínálnak, igény szerint étkezést biztosítanak, illetve esetleges körutat szerveznek, mely során megismertetik a turistát a településsel. Ezenkívül a településen óvoda, orvosi- és védőnői rendelő is működik, valamint egy gyógyszertár, takarékszövetkezet, posta, három élelmiszerbolt, egy vegyes kisbolt és egy virág- és ajándékbolt áll rendelkezésre a vendégeknek. Illetve kikapcsolódási lehetőségként a településen igénybe vehető egy futballpálya, egy rekortán futballpálya és egy szabadtéri kondipark.

A településen, az önkormányzati hivatal előtt egy információs pont (számítástechnikai eszköz) helyeződött el, melyet egy pályázat által tudtak létrehozni.

A településen határrendészeti kirendeltség is működik, mely sok ember számára kínál munkalehetőséget, utána következik a sorban az önkormányzat, mint lehetséges munkakínáló.

Barabásban a legnagyobb vállalkozás a Baromfi- Coop Kft., ahol baromfi neveléssel foglalkoznak. Vannak kisebb vállalkozások is, de a legtöbb család mezőgazdasági tevékenységet végez, mint megélhetési lehetőség.

A településen négy civilszervezet működik:

A barabási lakosok körében folyamatosan szokott szervezésre kerülni, 2-3 napos autóbuzsos kirándulás távolabbi településekre.

A falunapok több turistát is vonzanak.

A barabási önkormányzat, a mezőkaszonyihoz hasonlóan, nem gátolja a turizmus fejlődését, de segíteni sem tudja, mivel nincs hozzá megfelelő anyagi forrása, csak az aktuális pályázatok segítségével tud fejlődni a turizmus Barabásban (SZŐKE Z. 2021).

A Mezőkaszonyban és Barabásban található nevezetességek, szolgáltatási-és intézményrendszerek, valamint a falvakban található egyéb objektumok elhelyezkedését egy általunk szerkesztett Mezőkaszony-Barabás turisztikai térképen mutatjuk meg, illetve a térkép hátoldalán képes beszámolóval és rövid információkkal szolgálunk a fő nevezetességekről és a legkedveltebb éttermekről, kávézókról (5. melléklet).

4. A KUTATÁS MÓDSZEREI

A szakdolgozatom kivitelezése során primer és szekunder kutatási módszereket alkalmaztam. A szekunder módszer segítségével a vonatkozó szakirodalmi források feldolgozását végeztem el – összesen 46 szakirodalmi tételt és 32 internetes forrást felhasználva – a két választott mintaterület tekintetében, illetve a határmenti turizmus fogalmi meghatározásával és a kapcsolatos kutatások bemutatásával kapcsolatban.

A primer kutatás alapját egy 49 kérdésből álló lakossági kérdőív adja, amelyet 2019-ben a mezőkaszonyi magyar felnőtt lakosság (Ukrajna, Kárpátalja) 5,0%-val töltöttem ki személyes lekérdezés segítségével. 2020 és 2021 során ugyan ezt a kérdőívet a COVID-19 világjárvány korlátozó hatásai miatt online formában töltöttem ki a barabási (Magyarország) felnőtt lakosság ugyan csak 5,0%-val. Az első esetben (Mezőkaszonyban) irányított mintavételt alkalmaztam, melynek során a 2001-es statisztikai adatokat (KOCSIS K. 2015) figyelembe véve a lakosság nemi, korosztályos és végzettség szerinti eloszlását tekintve egy reprezentatív mintát sikerült begyűjtenem, ami szám szerint 85 kérdőívet jelent (1. MELLÉKLET) (ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАЧЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ 2003А, 2003В). A második esetben (Barabás) a Központi Statisztikai Hivatal (2014) adatait figyelembe véve megállapítható, hogy az online kérdőívezés nem tette lehetővé az első mintához hasonló, különböző szociodemográfiai jellemzők szerinti reprezentativitás hiánytalan megvalósítását. Ebben az esetben csak az 5,0%-os lekérdezést és az arányos nemi megoszlást tudtam megvalósítani. Szám szerint média platformokon 205 személynek kézbesítettem a kérdőíveket, és így sikerült csak a szükséges 42 választ begyűjtenem (URL22). Az online kérdőívet a Google űrlapok segítségével készítettem el (URL29) (ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАЧЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ 2003А, 2003В).

Az adatok begyűjtését követően összehasonlító elemzést készítettem a két határmenti település lakosságának véleménye alapján a következő témakörökben:

- határ-övezet, szomszédság és határmentiség
- mentális térkép
- turizmus és üdülési szokások
- a települések turizmusa, turizmusfejlesztése

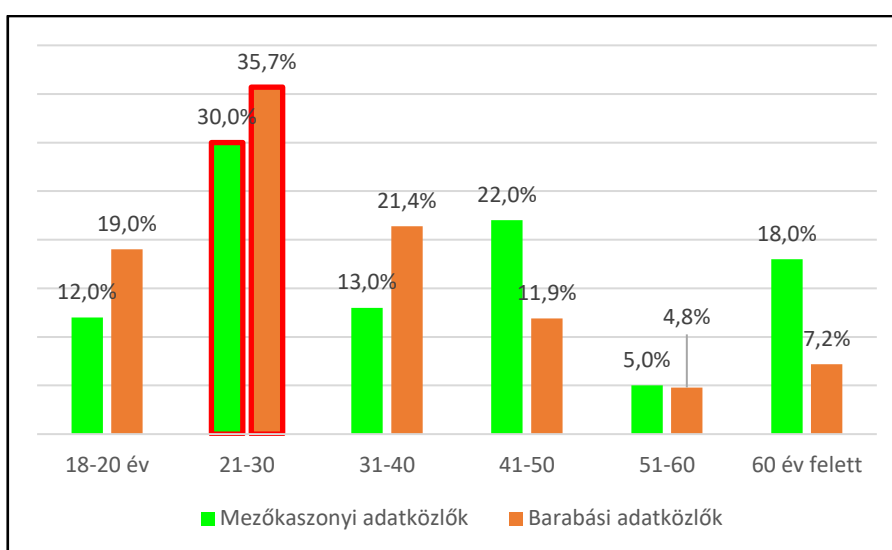
A települések turizmusának és turizmusfejlesztési lehetőségeinek feltárása érdekében mélyinterjúkat készítettem mindkét településen a polgármesterrel, illetve civil szervezetek vezetőivel, vagy a turizmusban illetékes személyekkel. Ennek eredményeként 5 interjút készítettem el összesen a két településen.

A kérdőívek feldolgozásához, az adatok elemzéséhez, ábrák és táblázatok szerkesztéséhez a Microsoft Excel programot használtam.

5. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK

5.1. A kutatásokban résztvevők szociáldemográfiai jellemzői

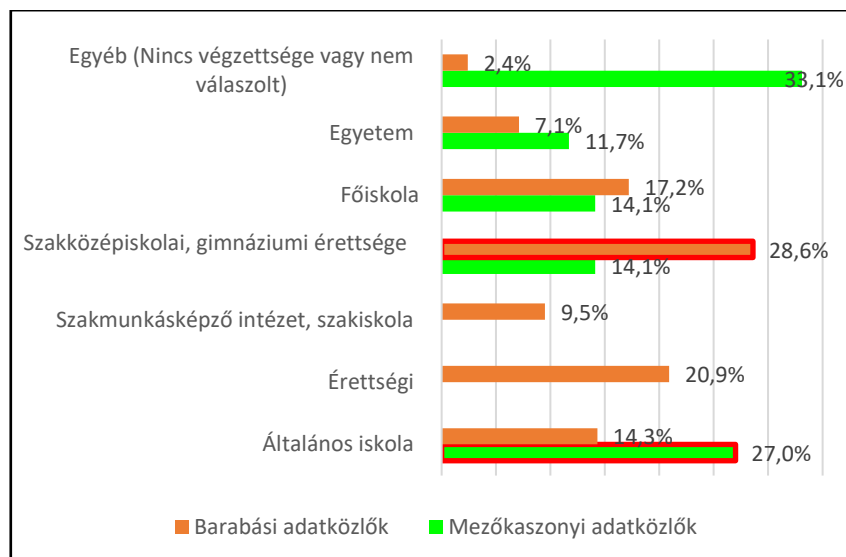
Kutatásaim során falvanként a lakosság 5,0%-ának a véleményét kérdeztem meg. Összesen 127 alany válaszolt a kérdőívemre: 85 mezőkaszonyi lakos (45 nő és 40 férfi) és 42 barabási lakos (21 férfi és 21 nő). Korcsoportra osztva mindkét településen a megkérdezettek közül a 21-30 év közöttiek voltak a legtöbben. Ez Mezőkaszony esetében 30,0%-ot, Barabásnál pedig 35,7%-ot jelent (16. ábra).

16. ábra. A megkérdezettek életkor szerinti összetétele (Mezőkaszony, Barabás) (SAJÁT SZERKESZTÉS)

A mezőkaszonyi alanyok közül a legtöbben alkalmazottak (24,7%), illetve közalkalmazottak (24,7%), a barabási kitöltők közül pedig a tanulók (23,8%) és közalkalmazottak (23,8%) voltak többségben.

Mindezek mellett az alanyok végzettségére is kitértem. Mezőkaszony esetében a legtöbben nem válaszoltak erre a kérdésre vagy nem szereztek semmilyen végzettséget (33,1%), de a választ adók közül az általános iskolát végzők voltak nagyobb számban (27,0%), míg Barabásban szakközépiskolai végzettséggel vagy gimnáziumi érettséggel rendelkezik a megkérdezettek többsége (28,6%). Ezt a fajta végzettséget Mezőkaszonybaan az adatközlők 14,1%-a szerezte meg (17. ábra).

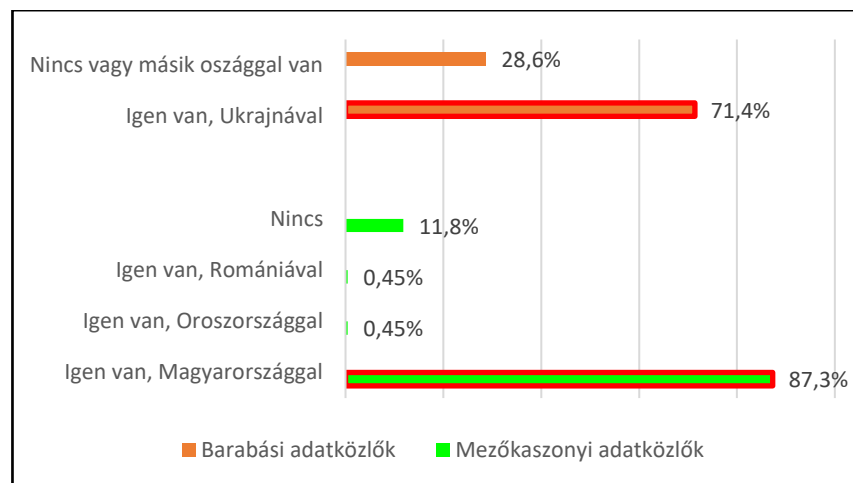

17. ábra. Az alanyok iskolai végzettség szerinti megoszlása (Mezőkaszony, Barabás)
(SAJÁT SZERKESZTÉS)

5.2. Az adatközlők véleménye a határ-övezetről, a szomszédságról és a határmentiségről

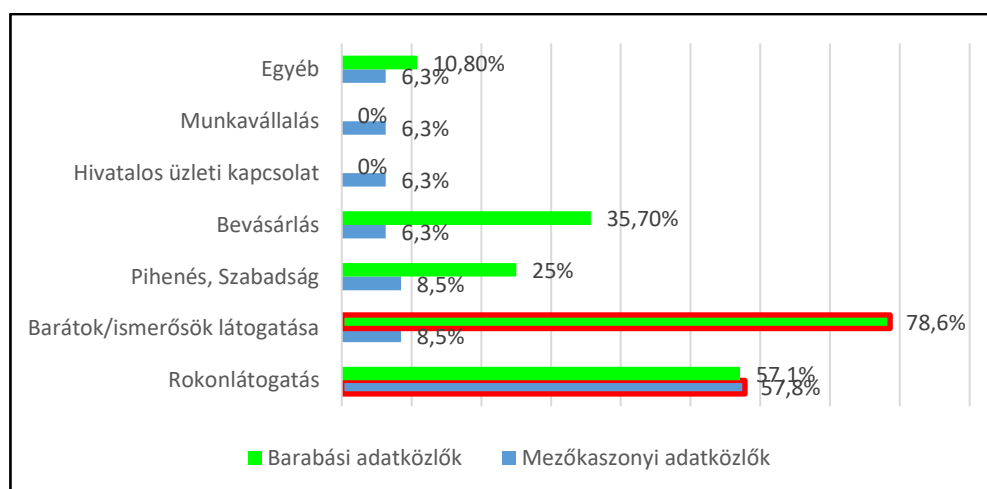
Az elmúlt években kutatásaim során, többek között azt is vizsgáltam, hogy milyen Magyarország és Ukrajna kapcsolata, azon belül Mezőkaszony és Barabás kapcsolatának jellege.

A Mezőkaszonyban megkérdezett személyek közül 88,2%-nak van kapcsolata egy szomszédos országgal, ebből 87,3%-ának közvetlenül Magyarországgal és mindössze csak a maradék 0,9%-nak van összeköttetésben más szomszédos országgal, konkrétan Oroszországgal és Romániával. Barabás oldaláról a legtöbb adatközlőnek van köteléke Ukrajna felé (71,4%). Ezek az adatok megtekinthetők a 18. ábrán, melyen a zöld színnel a mezőkaszonyi lakosok válaszát tüntettem fel, a sárga színnel pedig a Barabásban élő adatközlők visszajelzése látható.

18. ábra. A mezőkaszonyi és a barabási lakosság kapcsolata a szomszédos országokkal
(SAJÁT SZERKESZTÉS)

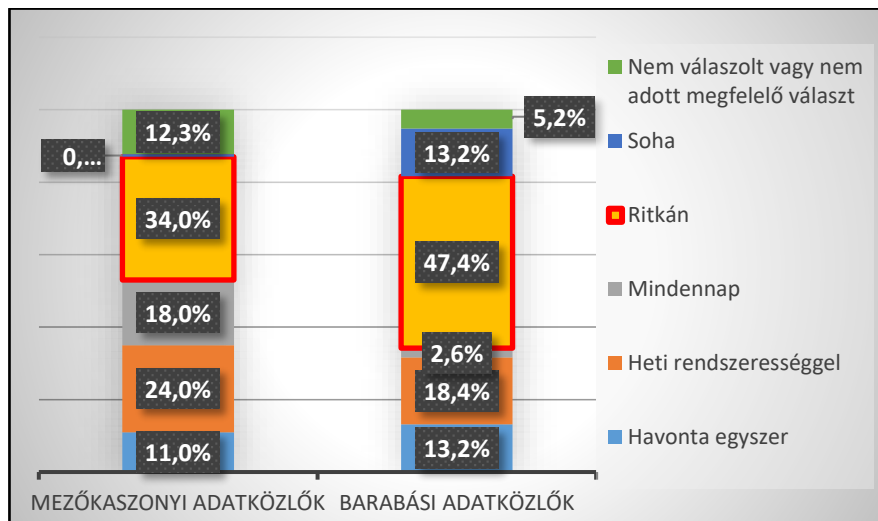
A mezőkaszonyi (63,0%) és barabási (34,6%) adatközlőknek is a 2000-es években kezdődött leginkább a kapcsolata a szomszédos országokkal. Mezőkaszony felől ez leginkább a rokonok kapcsolatának ápolását jelenti (57,8%), melyet KARMACSI ZOLTÁN (2021) is alátámasztott a vele készült interjúban, míg Barabás irányából inkább a barátok és ismerősök látogatásán van a nagyobb hangsúly (78,6%) (SZŐKE Z. 2021). Ettől függetlenül a barabásiak is előszeretettel látogatják a rokonokat is, mindössze 0,7% eltérés van ebben a tekintetben a mezőkaszonyi adatokhoz képest. Viszont érdekes az, hogy a barabási adatközlők 25,0%-a válaszolta azt, hogy szabadság és/vagy pihenés céljából utazik Ukrajnába. Mezőkaszony részéről viszont a válaszadók közül csak 8,5% jelölte be azt a lehetőséget, hogy Magyarországra utazik pihenni is (19. ábra).

19. ábra. Az adatközlők kapcsolatának jellege a szomszédos országokkal
(SAJÁT SZERKESZTÉS)

Talán ez az eredmény azért alakult így, mert a mezőkaszonyi adatközlők csak Barabást vették, mint célpontot, nem pedig egész Magyarország területét. A százalékos eltérés is hasonló módon magyarázható, míg a barabási alanyok között volt olyan, aki több opciót is bejelölt válaszként, a mezőkaszonyi adatközlők csak egy-egy választ adtak.

Kicsit mélyebbre ásva kiderült, hogy mindkét vizsgált területről a legtöbben csak ritkán lépik át az országhatárt, érdekes, hogy míg a mezőkaszonyi adatközlőkre nem jellemző az, hogy soha sem lépik át a határt, addig a Barabásban élők között vannak olyanok, akik még nem jártak az szomszédos ország területén, valamint a barabási adatközlőknél nem jellemző a mindennapos határátkelés a mezőkaszonyi alanyok 18,0%-a válaszolta, azt, hogy ők mindennap meglátogatják a határ túloldalán fekvő települést (20. ábra).

20. ábra. A határon való átlépés gyakorisága Mezőkaszony és Barabás esetén
(SAJÁT SZERKESZTÉS)

5.3. A mentális térképek összehasonlítása

Mezőkaszony oldaláról Barabást szépnek és tisztának tartják, valamint az ott élő lakosságot barátságosnak találják, az infrastruktúrát pedig „jó”-nak mondják (95,0%). Hasonlóan, a barabási adatközlők is főleg pozitív jelzőkkel illetik Mezőkaszonyt, mint például „szép, tiszta, rendezett”(50,4%), de negatív tulajdonságait is megemlítették, minthogy rosszak az utak (12,6%) vagy, hogy zsúfolt (2,0%). A véleményeket a 2. táblázatban foglaltam össze

2. táblázat. Lakossági vélemény a szomszédos településekről (Mezőkaszony-Barabás)

Mezőkaszonyi lakosok véleménye		Barabási lakosok véleménye	
Barabásról		Mezőkaszonyról	
Szép, tiszta, barátságos lakosság, „jó” infrastruktúra	95,0%	Szép, tiszta, rendezett	50,4%
Elutasító, mogorva lakosság	5,0%	Rossz utak	12,6%
		Fejlődő, szépülő	8,4%
		Város jellegű, sok a lehetőség a szórakozásra, vásárlásra	3,36%
		Barátságos	2,94%
		Zsúfolt	2%
		Nem válaszolt vagy nem adott megfelelő választ	20,3 %

(SAJÁT SZERKESZTÉS)

Mivel kutatásaimban fontos szerepet játszik a Mezőkaszony-Barabás határátkelőhely, ezért kihagyhatatlan a vizsgálata annak, mit gondolnak a lakosok és az interjú alanyok magáról, a határközelségéről, inkább hátrányokat vagy előnyöket társítanak hozzá. Ezt fálvanként egy-egy táblázatban vázoltam fel (3. és 4. táblázat).

A Mezőkaszonyi adatközlők elmondása szerint a határ előnye, hogy közel van Magyarország, könnyebben áttudnak jutni a határon, nem kell órákat utazni azért, hogy a határhoz érjenek (19,55%). Gyalog megközelíthetik, akár pár perc alatt is, attól függően, hogy a falu melyik részén élnek. Az is kiderült, hogy pihenés céljából nem utaznak a mezőkaszonyiak Barabásba (0,85%).

A határ hátrányaként változó válaszok születtek. 4,25% úgy gondolják nincs a határ közelségének hátránya, viszont ugyanennyien válaszolták azt, hogy nagyon sok a turista Mezőkaszonyban, ettől zsúfolt a település. Mivel sokan átutazóban vannak, főleg a határátkelés miatt, ezért többen úgy gondolják Mezőkaszonyban hátrányt jelent a határátkelőhely Magyarország felé (3. táblázat). A barabási adatközlők is hasonlóan vélekedtek a határközelségéről. Ezt a 4. táblázatban bővebben kifejtésre került.

3. táblázat. A határközelségének hatása a mezőkaszonyi lakosok körében

Mezőkaszonyi adatközlők véleménye a határközelségről			
<u>Előnyök</u>		<u>Hátrányok</u>	
Egyéb	1,7%	Szemetelés	0,85%
Pihenés	0,85%	Dráguló árak	1,7%
Lehetőség jobb orvosi ellátás igénybevételére	1,7%	Sok a turista, zsúfoltság	4,25%
Rokonlátogatás	1,7%	Nincs	4,25%
Bevásárlás	2,55%	Nem válaszolt vagy nem adott megfelelő választ	61,2%
Magyarország közelsége	19,55%		
Munkavállalás	7,65%		
Jobb megélhetési kereskedelem	10,2%		
Nincs	1,7%		
Nem adott megfelelő választ vagy nem válaszolt	52,4%		

(SAJÁT SZERKESZTÉS)

A határ PATAKI GÁBOR (2021) szerint is mindenféleképpen meghatározója Mezőkaszonynak, de nem határozottan a turizmus szempontjából ezt az információt KARMACSI ZOLTÁN (2021) is megerősítette, illetve kiegészítette azzal, hogy az, hogy a település rendelkezik egy határátkelőhellyel az önkormányzatnak nagyon jó bevételt jelent, illetve hozzátette, hogy a nyári időszakban a faluban megfigyelhető volt az átutazó turizmus, de ez is főleg a benzinkutak forgalmán javított és a boltok bevételét is növelte, de a vendéglátóegységeket és szálláshelyeket nem érintette. TÓTH SÁNDOR (2021) is úgy vélekedik, hogy a faluban erős az átutazó forgalom.

SZÓKE ZOLTÁN (2021) szerint, Mezőkaszonyban és Barabásban megforduló átutazó turista jelentős forgalom a határátkelőnek, de a települések fejlesztésére, gazdaságára, turizmusára nincs különösebb hatással, bár lehetséges, hogy ez megváltozna, ha mindkét település tagja lenne az Európai Unió gazdasági és politikai egyesülésének.

A barabási adatközlők a mezőkaszonyiakhoz hasonlóan nagyobb részt nem válaszoltak vagy nem adtak megfelelő választ a feltett kérdésre. Azok, akik megválaszolták a kérdést a

határ fő előnyeként Ukrajna közelségét nevezték meg (5,46%), valamint a határ túloldalán élő barátokkal és családtagokkal való kapcsolat ápolásában is nagy segítséget nyújt (4,2%).

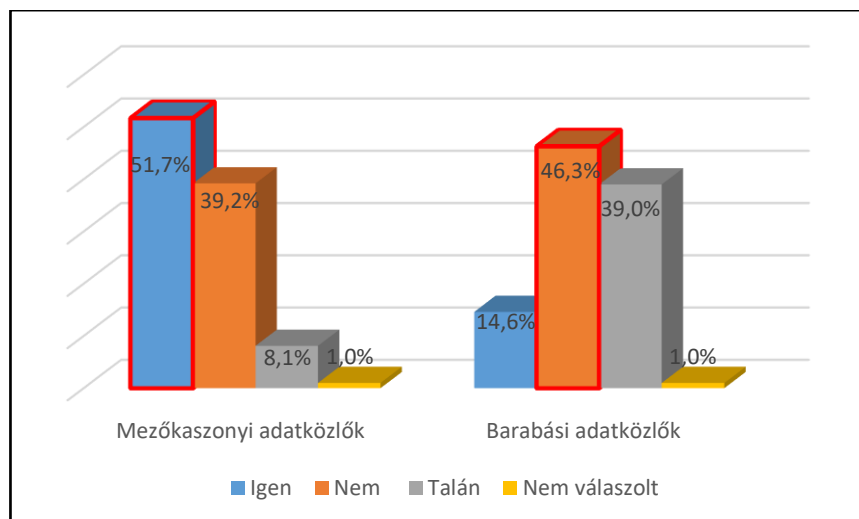
Hátrányként egyöntetűen a zsúfoltságot jelölték, hogy sok a turista a faluban, emiatt sok az autó, lassú a közlekedés, több nemzetiségű, idegen ember fordul meg a község területén (42,8 %) (4. táblázat).

4. táblázat. A határ közelségének hatása a barabási lakosok körében

Barabási adatközlők véleménye a határközelségről			
<u>Előnyök</u>		<u>Hátrányok</u>	
Ukrajna közelsége	5,46%	Szemetelés	2,3%
Kereskedelem	1,26%	Alacsony munkalehetőség	2,3%
Zsúfoltság	0,42%	Sok a turista, zsúfoltság	42,8%
Barátok, ismerősök, rokonok látogatása	4,2%	A faluba érkezők viselkedése	4,7%
Vendégmunkások fogadása	0,84%	Nincs	33,3%
Nincs	2,52%	Nem válaszolt vagy nem adott megfelelő választ	14,6%
Nem válaszolt vagy nem adott megfelelő választ	85,3%		

(SAJÁT SZERKESZTÉS)

Az adatokból leszűrhető, hogy, míg Mezőkaszony esetében előnyként tekintenek a határ közelségére, a barabási lakosok inkább a hátrányát tapasztalják az országhatárnak, mint határmenti település. Mégis a mezőkaszonyi adatközlők azok, akik, ha lenne rá lehetőségük elköltöznének a településükről (51,7 Ezzel szemben a barabási alanyok, annak ellenére, hogy a határ közelségére inkább negatívumként tekintenek, nem hagynák el otthonukat (46,3%), ha mégis az országból, akkor sem költöznének el, csak esetleg más magyarországi településre (21. ábra).

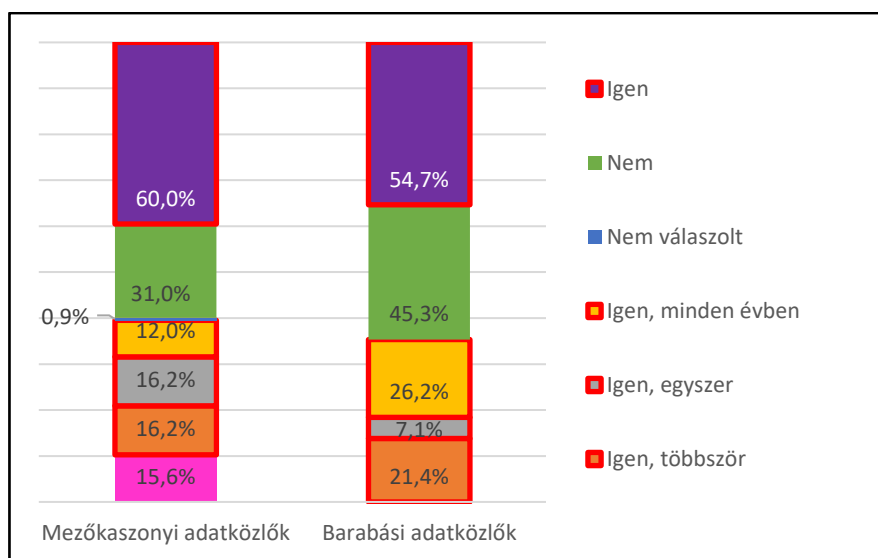

21. ábra. Ha lehetősége lenne rá elköltözne jelenlegi lakhelyéről? (Mezőkaszony-Barabás)
(SAJÁT SZERKESZTÉS)

5.4. Az adatközlők üdülési szokásainak összehasonlítása

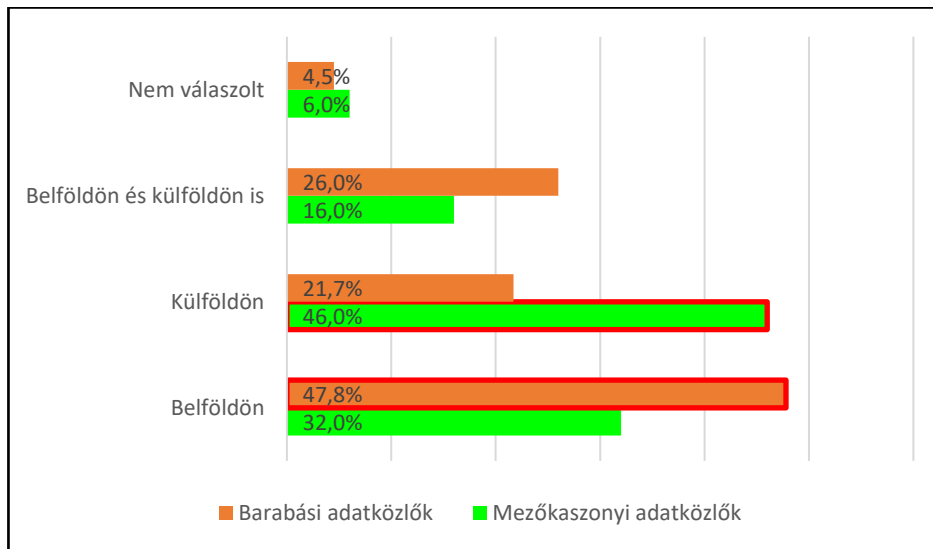
Ebben a fejezetben összehasonlítom a mezőkaszonyi és barabási lakosság üdülési szokásait, az eredmények által pedig bemutatom, az üdülési szokások hasonlóságát, illetve eltérését.

Az információk gyűjtését azzal kezdtem, hogy megkérdeztem üdült-e az adatközlő az elmúlt öt évben. A mezőkaszonyi alanyok 60,0%-a üdült a vizsgált időszakban, egyszer vagy többször is (16,2%-16,2%), ezzel megegyezően a barabási lakosok legtöbbször szintén üdült a vizsgált periódusban (54,7%), a gyakoriságot tekintve pedig legtöbbször a minden évben válaszlehetőséget jelölték meg (26,2%) (22. ábra).

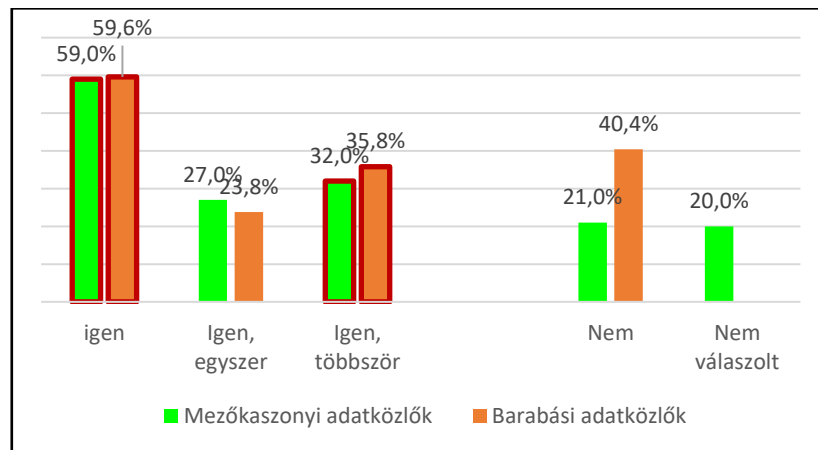
22. ábra. Az üdülés gyakorisága a vizsgált években (SAJÁT SZERKESZTÉS)

Az üdülés helyszínének megválasztásában a mezőkaszonyi és a barabási lakosok nem gondolkodnak hasonlóan, ugyanis míg a Mezőkaszonyban élők legnagyobb arányban külföldre utaznak üdülés céljából (46,0%), addig a barabásiak a legtöbb esetben saját országukban maradnak, és belföldi célpontot választanak (47,8%) (23. ábra).

23. ábra. Az üdülési célterület behatárolása (SAJÁT SZERKESZTÉS)

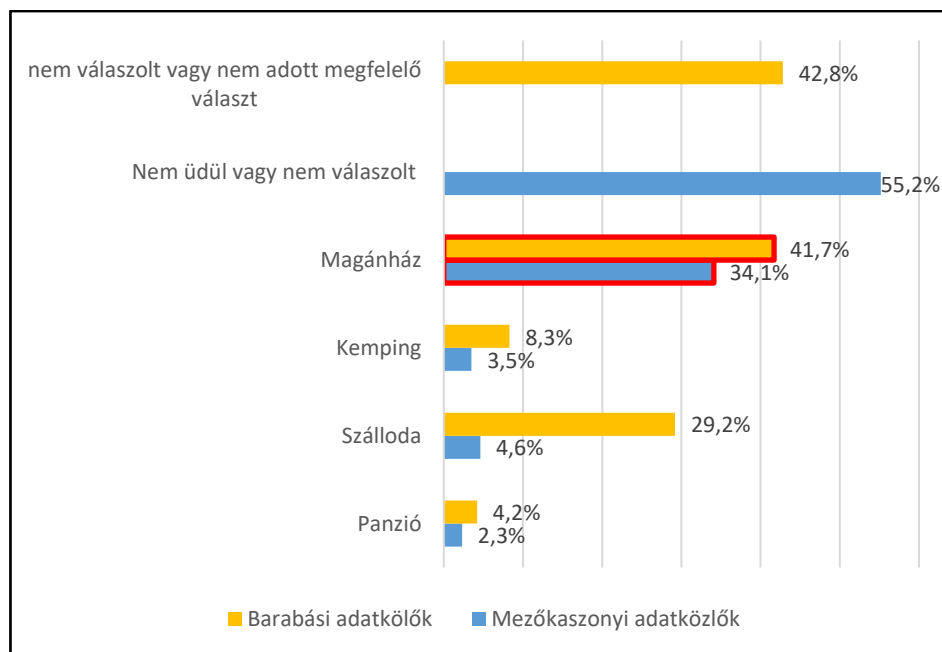
Az elmúlt két évben, a szomszédságra rátérve azt vizsgáltam és jelenleg azt hasonlítom össze, hogy mennyire tekintik utazási helyszínek egymás területét a határmenti térségek. A mezőkaszonyiak többségben üdültek már Magyarországon (79,0%), közülük 32,0% már többször is, és a barabási lakosság is töltötte üdülésre szánt idejét a szomszédos területen, Kárpátalján (59,5%).

24. ábra. A szomszédos országok üdülési célpontú felkeresése (SAJÁT SZERKESZTÉS)

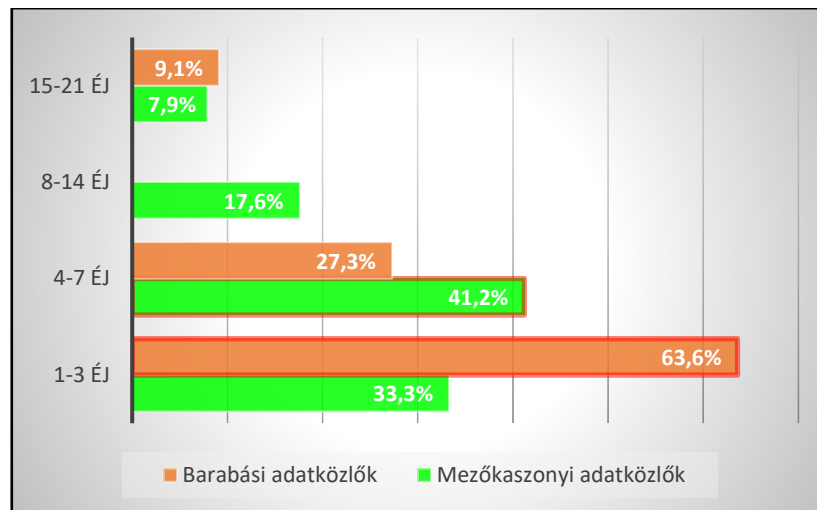
Ebben az esetben tehát egyezés észlelhető a két település alanyai által adott információ szerint (24. ábra).

A szálláshelyválasztással kapcsolatos kérdésre a legtöbben nem válaszoltak, viszont a többi válasz alapján az üdülésük során a mezőkaszonyi (34,1%) és a barabási (41,6%) lakosok egyöntetűen magánházakban szoktak tartózkodni, viszont míg Barabásnál erősen jelen van a szálloda igénybevétele (29,1%), a mezőkaszonyi lakosok körében ez a fajta szálláshely nem közkedvelt (4,6%). A válaszok megoszlásának fő oka, hogy a barabási lakosok több, míg a mezőkaszonyiak csak egy válaszlehetőséget jelöltek meg (25. ábra).

25. ábra. Az üdülés során igénybe vett szálláshelyek (SAJÁT SZERKESZTÉS)

A két település lakóinak üdülési szokásain belül az, hogy mennyi időt maradnak a meglátogatott helyszínen eltérést, de egyezést is mutat. Mindkét település lakosai az 1-3 és 4-7 vendégéjszakát jelölték a legtöbben, de az eltérés abban nyilvánul meg, hogy míg a mezőkaszonyiak zömében inkább 4-7 éjszakát (41,2%), addig a Barabás község lakosai kevesebbet, csak 1-3 éjszakát tartózkodnak az adott helyszínen (63,6%) üdülésük során. Ezen kívül a 8-14 éjszakát a mezőkaszonyi adatközlők 17,6%-a jelölte meg, viszont a barabásiak közül senki sem. Egyezés mutatkozik azonban abban, hogy 15-21 éjszakát egyik területről utazók sem töltenek gyakran a meglátogatott területen, ugyanis csupán a megkérdezettek 7,9%-9,1%-a választotta ezt a válaszlehetőséget (26. ábra).

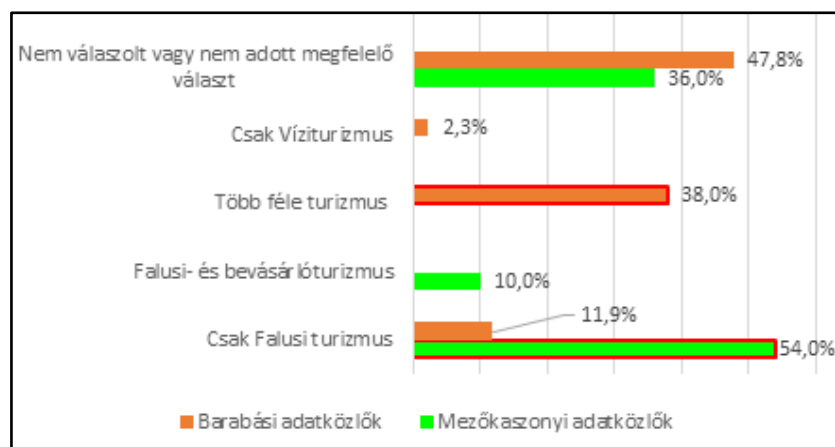
26. ábra. Az utazás során eltöltött éjszakák száma (SAJÁT SZERKESZTÉS)

Mezőkaszonyi és a barabási lakosoknak egybehangzóan az a legfőbb elvárásuk az üdülés során, hogy tudjanak pihenni, kikapcsolódni és, hogy kiszolgálják őket.

5.5. A barabási és mezőkaszonyi lakosság attitűdvizsgálata a település turisztikai lehetőségeivel kapcsolatban

Kutatásom utolsó fejezeteként a települések lakosainak attitűdvizsgálatával és annak összehasonlításával foglalkozom. Bővebben kifejtve ez annyit jelent, hogy vizsgálat alá vettem, mit gondolnak a határmenti települések, konkrétan Mezőkaszony és Barabás lakosai, a falvakban jelenlévő turizmusról és annak fejlődéséről.

Ennél a résznél az első és egyben a legfontosabb feladatomból az volt, hogy felmérjem az alanyok véleménye szerint jelen van-e a lakóhelyükön a turizmus, és ha igen, annak milyen formája. A mezőkaszonyi válaszadók 83,5%-a és a barabási adatközlők 57,1%-a véli úgy, hogy működik turizmus a településükön, viszont a turizmus fajtáját tekintve már nem volt hasonló az egyetértés (27. ábra).

27. ábra. A turizmus jelenléte Mezőkaszony és Barabás területén, illetve a meglévő turizmus fajtájának behatárolása (SAJÁT SZERKESZTÉS)

Az adatközlők szerint mindkét településen működik a turizmus (Mezőkaszony-83,5%, Barabás-57,1%).

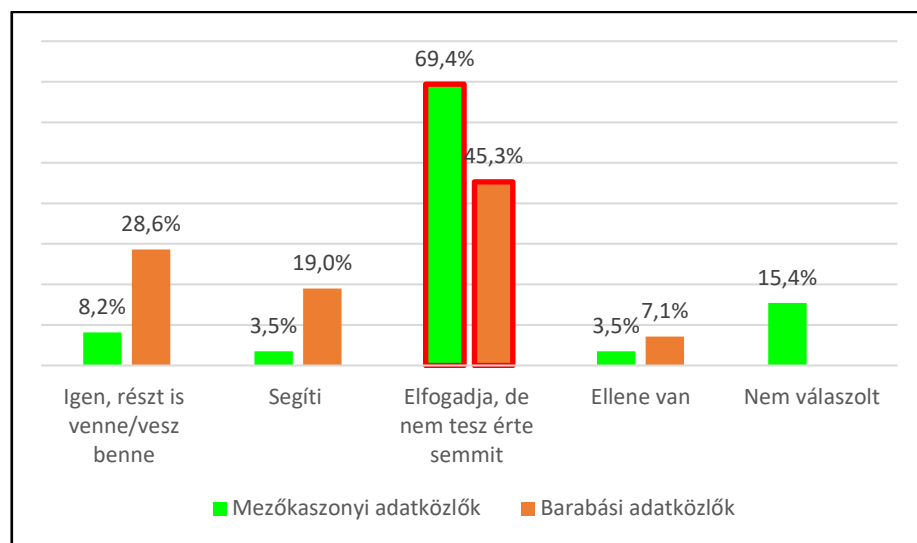
Mezőkaszonyban döntően úgy gondolják, hogy csak a falusi turizmus (54,0%) működik, Barabásban viszont több fajta turizmus (horgász-, vadász-, agro-, falusi-, bevásárló-, örökség-, vízi turizmus) is jelen van (38,0%). Egybeesésként azt lehet megemlíteni, hogy bár Mezőkaszonymnál önállóként, Barabásnál pedig más turizmusfajtákkal kombinálva, de mindkét oldalon a legtöbb válasznál szerepel a falusi turizmus (27. ábra).

KARMACSI ZOLTÁN (2021) és PATAKI GÁBOR (2021) szakszerűbben fogalmazták meg a turizmus jelenlétét Mezőkaszony esetében. A településen kezdetben szervezett formában kezdett el működni a falusi turizmus a 2000-es években s főként csoportosan fogadták a Magyarországról érkező turistákat. A 2010-es évektől viszont fokozatosan kezdett felerősödni a belföldi vendégforgalom a település határában lévő termálfürdők felújítása következtében, és ezáltal kialakult az egyéni vendégfogadás is a településen. Ezen kívül a 2000-es években a szomszédos magyarországi településekről nagy számban érkeztek a bevásárlóturisták, de mára ez már nem jellemző.

Az interjú alanyok véleménye alapján mindkét településre a saját országuk nagyobb városaiból érkezik a legtöbb turista (SZŐKE Z. 2021; KARMACSI Z. 2021; PATAKI G. 2021; TÓTH S. 2021).

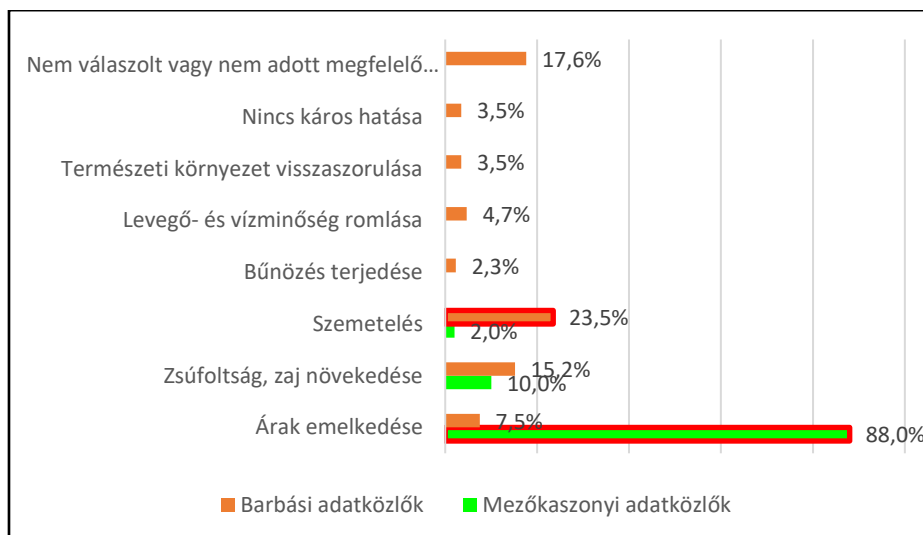
Közvetlen a turizmus jelenlétének és jelenlévő fajtájának vizsgálata után kitértem arra, hogyan viszonyulnak az alanyok a saját településükre érkező turistákhoz és összehasonlítottam a Mezőkaszonyból és Barabásból érkező válaszokat. Az egybevetés során meglepő eredmények születtek. A mezőkaszonyiak által megadott válaszokból egy számomra nem várt eredmény

keletkezett. A határ ezen oldalán élő alanyok közömbösek az ide érkező turisták iránt (77,6) és igaz, kis számban, de előfordult az is, hogy azt válaszolták nem látják szívesen őket a faluban (2,3%), de ami ennél is meghökkentőbb, hogy nagyon alacsony számú pozitív visszajelzés érkezett tőlük, mindössze 16,4%-ban várják örömmel az idelátogató turistákat. Ezzel szemben viszont a Barabásban élők bizakodóbban fordulnak az idegenforgalom felé, az adatközlők 59,5%-a várja őket örömmel és egy adatközlő sem adta válaszként azt, hogy nem látja szívesen őket (28. ábra).

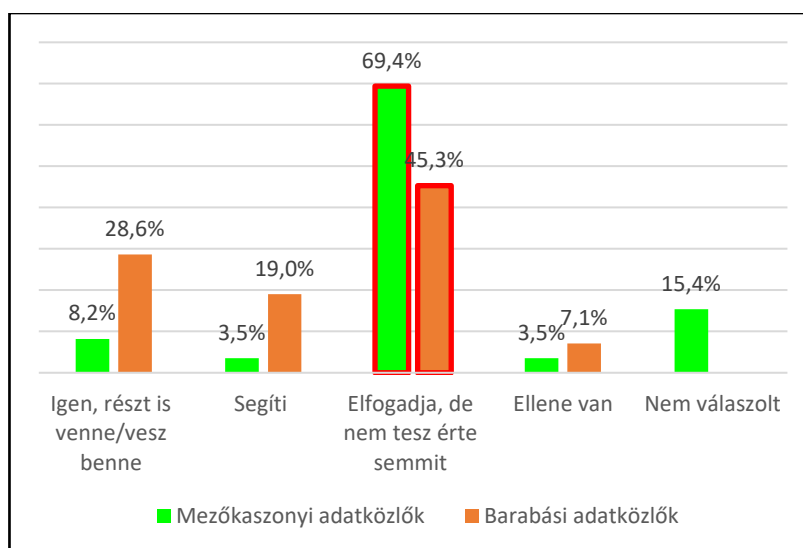
28. ábra. A mezőkaszonyi és barabási lakosság viszonyulása a turistákhoz (SAJÁT SZERKESZTÉS)

Mezőkaszony esetében az előbbi negatív eredmény oka talán az lehet, hogy az alanyok a turisták jelenlétével úgy érzik, emelkednek a kereskedelmi és a vendéglátóipari árak, valamint a telkeket és házakat is drágábban árusítják a faluban (88,0%). A mezőkaszonyi adatközlőktől elég egyértelmű és egyhangú visszajelzést kaptunk. A barabási megkérdezettek, viszont nem voltak összhangban egymással, színes válaszokat adtak. Összességében a mezőkaszonyiakkal ellentétben csak alacsony mennyiségben érzik az árak emelkedését (7,5%), főleg a szemetelés van jelen a településen, mint a turizmus káros hatása (23,5%) (29. ábra).

29. ábra. A turizmus káros hatásai Mezőkaszonyban és Barabásban (SAJÁT SZERKESZTÉS)

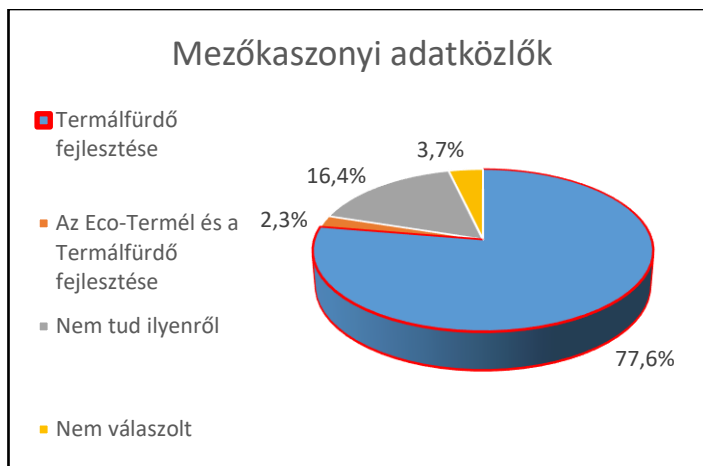
Azok után, hogy nyilvánvalóvá vált, hogyan viszonyulnak az alanyok a településükre érkező turistákhoz (27. ábra), Mezőkaszony esetében nem meglepő, hogy elfogadják a turizmus jelenlétét, de nem tesznek semmit a működése érdekében (69,4%). Ez az eredmény egyezik a barabási adatközlők gondolatmenetével (45,3%), mivel annak ellenére, hogy előzőleg már kiderült, a turistákat örömmel várják, magáért a turizmusét nem tesznek semmit (30. ábra).

30. ábra. Az alanyok viszonyulása a településük turizmusához (SAJÁT SZERKESZTÉS)

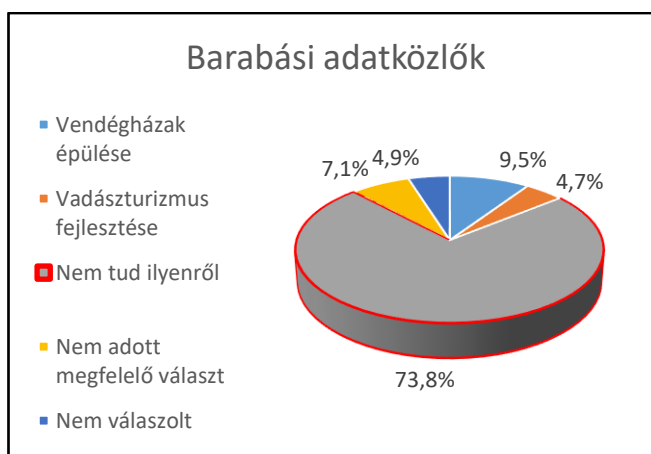
A fejlesztésekre kitérve Mezőkaszonyban a lakosság úgy véli, hogy a Mezőkaszonyi Termálfürdő és Iváncsó birtok folyamatos fejlődés alatt áll (77,6%) és volt olyan, aki az előbb említett komplexum mellett a szomszédban lévő Eco-Termált is megemlítette, mint turisztikai

célú fejlesztést (2,3%), de ezen kívül nem igazán tudnak más jellegű fejlesztésről a faluban (16,4%) (31. ábra). KARMACSI ZOLTÁN (2021) is az említett két termálfürdő folyamatos fejlesztését emelte ki Mezőkaszonyban.

31. ábra. Turisztikai célú fejlesztések Mezőkaszonyban (SAJÁT SZERKESZTÉS)

Mezőkaszonnyal összevetve Barabásban többen vannak azok a személyek, akik nem tudnak turisztikai célú fejlesztésekről (73,8%), ugyanis az elmúlt években, sajnos nem volt lehetőség a település fejlesztésére a turizmus szempontjából (SZŐKE Z. 2021). Ebből kifolyólag arra következtethetünk, hogy Mezőkaszony turizmusa leginkább a Mezőkaszonyi Termálfürdő és Iváncsó birtoknak köszönhetően, nagyobb léptekben halad a fejlődés felé, mint a szomszédos, határmenti települése, Barabásé (32. ábra).

32. ábra. Turisztikai célú fejlesztések Barabásban (SAJÁT SZERKESZTÉS)

A kérdőívekből kiderült, hogy Mezőkaszony és Barabás turizmusának is lenne hova, sőt kellene fejlődni ahhoz, hogy kedvelt turisztikai célponttá váljon. A mezőkaszonyi adatközlők véleménye szerint érdemes lenne a faluban kialakítani egy parkot, játszóteret, továbbá szépíteni kellene a községet, illetve több szórakozási lehetőséget kellene biztosítani a területen. A turizmus szempontjából, az utak javítását is javasolnák. PATAKI GÁBOR (2021) elárulta, hogy a közeljövőben ezek közül néhány, remélhetőleg meg is fog valósulni. Konkrétan a park játszótérrel való ellátása, ezen kívül tervben van egy műfüves pálya kialakítása is.

Az, hogy turisztikai célú fejlesztések nem következnek be a faluban, azzal magyarázható, hogy nincs anyagi forrás, amit erre fordíthatnának. KARMACSI ZOLTÁN (2021) elmondta, hogy bár van turisztikai adó a településen, a működése nem megfelelő. Ezzel szemben PATAKI GÁBOR (2021) úgy nyilatkozata szerint Mezőkaszonyban csak az alapadó van jelen, de ez nem turisztikai adó, inkább általános adózásként lehet tekinteni rá. TÓTH SÁNDOR (2021) is azt véleményt osztotta, mely szerint a településen nincs bevezetve a turisztikai adó, de elmondta, hogy az önkormányzat támogatja, sőt örülne annak, ha fejlődhetne a turizmus Mezőkaszonyban, de sajnos az anyagi helyzet miatt pénzügyileg nem tudja támogatni.

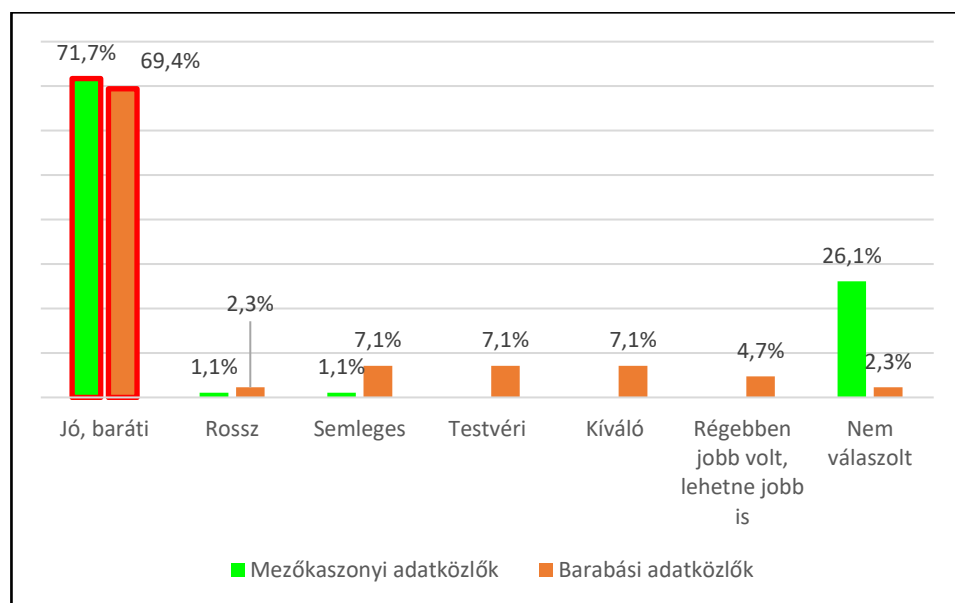
Barabásban is hasonlóképpen lendítenék fel a turizmust. Több szórakozási lehetőséggel szolgálnának a turistáknak, több programot és látványosságot hoznának létre, javítanák a kerékpárutat. Fejlesztésként még azt is felvetették, hogy borászatot nyitnának Barabás hegyén, illetve mivel sok a gazdálkodó (juhtenyésztő) a faluban létre hozható lenne egy lovarda, állatsimogatással egybekötve (5. táblázat).

5. táblázat. Lehetséges turisztikai fejlesztések Mezőkaszonyban és Barabásban

Lehetséges turisztikai fejlesztések Mezőkaszonyban, a megkérdezettek szerint	Lehetséges turisztikai fejlesztések Barabásban, a megkérdezettek szerint
Park kialakítása	Kerékpárút javítása
Játszóter létrehozása	Borászat nyitása
Faluszépítése	Faluszépítése
Több szórakozási lehetőség kínálása	Több szórakozási lehetőség kínálása
Utak javítása	Lovarda, állatsimogatással

(SAJÁT SZERKESZTÉS)

Végezetül Mezőkaszony és Barabás kapcsolatának jellegét hasonlítottam össze, a két falu alanyainak véleménye alapján. Megegyező végeredmény született, ugyanis a mezőkaszonyi és a barabási adatközlők közel háromnegyede azt mondja, hogy jó, baráti a két határmenti település kapcsolata egymással. Mezőkaszony megkérdezettjeiből csupán 1,1%, barabási alanyok között pedig csak 2,3% van azon a véleményen, hogy rossz a kapcsolat jellege (33. ábra). Ezt Mezőkaszony oldaláról PATAKI GÁBOR (2021) és KARMACSI ZOLTÁN (2021), a barabási oldalról pedig SZŐKE ZOLTÁN (2021) is alátámasztották az általuk adott interjúkban. Barabásnak a járvány előtt több közös programja is volt a szomszédos Mezőkaszonnyal, ilyenek a közös fesztiválok (TÓTH S., 2021).

33. ábra. A kapcsolat jellege Mezőkaszony és Barabás között (SAJÁT SZERKESZTÉS)

6. MEZŐKASZONY ÉS BARABÁS KÖZÖS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

6.1. A települések turisztikai fejlesztési lehetőségeinek SWOT-analízise

Elkészítettük a vizsgált települések, Mezőkaszony és Barabás SWOT-analízisét, mely által tisztábban láthatjuk a két település turisztikai jellemzőit. Megállapítottuk Mezőkaszony és Barabás turizmusának erősségeit és gyengeségeit. Ezek kiindulópontként szerepelnek az általunk bemutatott turisztikai javaslatok kidolgozásánál.

6. táblázat. Mezőkaszony és Barabás turisztikai fejlesztésének SWOT-analízise

Mezőkaszony SWOT-analízise		Barabás SWOT-analízise	
Segítik a célok elérésében	Gátolják a célok elérésében	Segítik a célok elérésében	Gátolják a célok elérésében
ERŐSSÉGEK (STREINGHTS)	GYENGESÉGEK (WEAKNESSES)	ERŐSSÉGEK (STREINGHTS)	GYENGESÉGEK (WEAKNESSES)
Természeti környezet	Anyagi forrás hiánya	Természeti környezet	Anyagi forrás hiánya
A határ közelsége	Periférikus elhelyezkedés Szakemberek hiánya	A határ közelsége	Periférikus elhelyezkedés Szakemberek hiánya
Kedvező elhelyezkedés	Kiépítetlen turisztikai infrastruktúra	Kedvező elhelyezkedés	Kiépítetlen turisztikai infrastruktúra
Könnyű megközelíthetőség	A turisztikai adottságok kihasználatlansága	Turisztikai adottságok megléte	A turisztikai adottságok kihasználatlansága
Fejlett szolgáltatási szféra	Szezonalitás		Ismeretlenség
Turisztikai adottságok megléte	Rövid tartózkodási idő		Szálláslehetőségek hiánya
Turisztikai adottságok ismertsége	A forgalom koncentrálttsága		Szezonalitás
Szálláslehetőségek bő választéka	Alacsony költség	Növekvő turistaforgalom	Tranzit forgalom Alacsony költség
Növekvő turistaforgalom	Lakossági közömbösség Tranzit forgalom		Rövid tartózkodási idő
Kedvező történelmi múlt			

LEHETŐSÉGEK (OPPORTUNITIES)	VESZÉLYEK (THREATS)	LEHETŐSÉGEK (OPPORTUNITIES)	VESZÉLYEK (THREATS)
Turisztikai adó bevezetése	Gazdasági válság	Turisztikai adó bevezetése	Alacsony költség
A település marketingjének fejlesztése	Törvénybeli változások	A település marketingjének fejlesztése	Törvénybeli változások
Hagyományőrző programok szervezése		Hagyományőrző programok szervezése	Közeli települések magas turisztikai jelenléte
Turizmussal kapcsolatos pályázatok benyújtása	A lakosság kivándorlása	Szolgáltatói infrastruktúra fejlesztése	
		Turizmussal kapcsolatos pályázatok benyújtása	

(SAJÁT SZERKESZTÉS)

A SWOT-analízisből látható, hogy a két település hasonló tulajdonságokkal rendelkezik. A turizmus fejlesztésére mindkét településen meg vannak a lehetőségek, de ezt számos gyengeség akadályozza meg. A kutatás alapján elmondhatjuk, hogy első számú hátráló tényező az anyagi források, illetve az innovatív és szakképzett emberek hiánya (6. táblázat).

6.2. Mezőkaszony és Barabás közös turizmusfejlesztési javaslatai

A határokon átnyúló együttműködések új lehetőségeket tárnak fel az érintett területek számára, illetve javítják az adott határmenti települések lakóinak életminőségét (KALUŽÁKOVÁ H. 2012). Az együttműködések célja a pozitív eredmények és a közös célok teljesítése, amelyek általában a határokon átnyúló két vagy több országot vagy régiót érintik (URL31). Annak érdekében, hogy Mezőkaszonyban és Barabásban is fejlődjön a turizmus, illetve, hogy a két ország kapcsolata szorosabbá váljon három fejlesztési tervet dolgoztunk ki. Kivitelezésük lehetőségét érvekkkel erősítettük.

Fejlesztési tervek:

1. számú fejlesztési terv: A geoút továbbterjesztése Mezőkaszonyba

- **Cél:** A Barabásban már meglévő Kaszonyi-hegyre vezető geoút továbbfejlesztése Mezőkaszony irányába és az itt található geológiai és természeti értékeket is bekapcsolni a programba egy tanösvény kialakítása révén,
- **Kivitelezés:** Idegenvezetés a Kaszonyi-hegy Mezőkaszonyban lévő oldalától a barabási oldalig (vagy fordítva), szakképzett idegenvezető által. Az útvonal térképpel és információs táblákkal való ellátása. Az út során bemutatásra kerül a két település természeti értéke, geológiája. A Mezőkaszonyba vezető túra végén a vendégek kipróbálhatnák az Eco-Termal szolgáltatásait is.
- **Mellette szóló érvek:**
 1. Vonzó tényezőként szolgálna a Mezőkaszonyba/Barabásba érkező turisták számára.
 2. Egyedülálló attrakciót jelentene.
 3. Ismertebbé tenné a falvakat.
 4. A Mezőkaszonyi Önkormányzat és a túrát szervező Hortobágyi Nemzeti Park támogatná az ötletet.
- **Ellene szóló érvek:**
 1. Nincs hozzá megfelelő anyagi forrás.
 2. A járványügyi helyzet miatt nem kerülhet kialakításra.
 3. Nehéz átjutás a határon.
 4. Szakemberek hiánya

2. számú fejlesztési terv: Közös bicikliút kiépítése

- **Cél:** A két települést összekötve, de akár a környékbeli településeket is bekapcsolva kiépíteni egy bicikliutat, mely úton haladva megtekinthetnék a turisták a környék épített örökségeit (templomokat, kúriákat, emlékműveket), illetve akár gasztronómiai élményekkel is gazdagodhatnának (sajt-, méz-, bor-, helyi ételek kóstolás, helyi kézműves termékek vásárlása)
- **Kivitelezés:** Egy Mezőkaszonyból kiinduló információs táblákkal ellátott bicikliút létrehozása Barabásig (vagy fordítva). Hozzá kapcsolódó plusz szükségletként biciklikölcsönzés.
- **Mellette szóló érvek:**

3. Vonzó tényezőként szolgálna a faluba érkező turisták számára.
 4. Nincs ilyen attrakció a környéken.
 5. Összekötné a két települést.
 6. A Mezőkaszonyi Önkormányzat támogatná.
- **Ellene szóló érvek:**
 1. Nincs hozzá megfelelő anyagi forrás.
 2. A járványügyi helyzet miatt nem kerülhet kialakításra.
 3. Nehéz átjutás a határon.

3.számú fejlesztési terv: Közös marketing stratégiai kidolgozása

- **Cél:** Információs táblák kihelyezése Mezőkaszonyban és Barabásban, amelyek által reklámozható lenne mindkét település turisztikai látnivalói, illetve egy közös applikáció kidolgozása, melyben bemutatásra kerülne Mezőkaszony és Barabás attrakciói és a településeken igénybe vehető szolgáltatások, amelyeket három nyelven kiviteleznénk: magyar, ukrán, angol.
- **Kivitelezés:** Információs táblák kihelyezése Mezőkaszonyban és Barabásban, melyben bemutatásra kerül a turisztikai látnivalók elhelyezkedése, illetve rövid bemutatása: geoút, kerékpárút, termálfürdők, aquapark. Egy applikáció kidolgozása, melyben az információs táblákhoz hasonlóan, a két település attrakciói kerülnek reklámozásra, bővebb információkkal, térképpel, szintén három nyelven. Ezek mellett a turisták mindent megtudhatnak az applikáción keresztül, arról, hogy hol szállhatnak meg, hol étkezhettek, hol vásárolhatnak a két településen.
- **Melette szóló érvek:**
 1. Hasznos lenne a Mezőkaszonyban és Barabásban tartózkodó turistáknak, illetve, mivel jelen van a tranzit turizmus is, ezáltal nagy segítség lenne az átutazó turisták számára is.
 2. Mezőkaszony és Barabás turizmusát és kapcsolatát szorosabbra fűzné.
 3. Nincs hasonló informáló és reklámozó eszköz egyik településen sem.
 4. Erősítené Mezőkaszony és Barabás marketingjét is, ezáltal több turistát vonzana a településekre.
 5. Az átutazó turistát is készítené a tovább maradásra.

6. A Barabásba érkező turisták informálná Mezőkaszony látnivalóiról és igénybe vehető szolgáltatásairól, ezáltal vonzóvá tenné Mezőkaszonyt a Barabásba érkező turisták számára és fordítva,

- **Ellene szóló érvek:**

1. Anyagi forrás hiánya
2. Szakemberek hiánya
3. Nehéz átjutás a határon

A fentebb bemutatott közös fejlesztési tervekről elmondható, hogy szorosabbá tennék Mezőkaszony és Barabás kapcsolatát, mely során mindkét település turizmusát fejlesztenék, ezáltal a település bevétele is növekedne.

Mégis, ha a települések véghez szeretnék vinni a felsorolt fejlesztéseket, azt legfeljebb a járványügyi helyzet miatt bevezetett korlátozások megszüntetése után tudná kivitelezni. Fontos, hogy figyelembe kell venniük a határátlépéssel járó hátrányokat, illetve birtokolniuk kell a megfelelő szakértelmet. Ezek mellett pedig anyagi forrásra is szükség lenne, amelyet leginkább a turisztikai adó bevezetésével szerezhetnének meg, vagy aktuális határmenti, együttműködési pályázatok benyújtásával.

KÖVETKEZTETÉS

- ✓ Ukrajna és Magyarország között, mindkét település lakosainak szorosabb a kapcsolata, mint más szomszédos országokkal. Ez által nem meglepő, hogy a két határmenti településen, Mezőkaszonyban és Barabásban élő lakosság között is „jó, baráti” a kapcsolat jellege.
- ✓ A mezőkaszonyi és a barabási lakosok határátlépésének nem fő célja az, hogy a szomszédos határmenti települést látogassa meg.
- ✓ A mezőkaszonyi és a barabási alanyok is jó véleménnyel vannak egymás településéről.
- ✓ A mezőkaszonyi lakosok inkább előnyként élik meg a határ közelségét, míg a barabási lakosok többen hátrányként tekintenek rá.
- ✓ A mezőkaszonyi és barabási lakosok is üdültek az elmúlt öt évben és volt már, hogy üdülésüket egymás országának területén töltötték, viszont míg a mezőkaszonyi alanyok legtöbbször külföldön, a barabásiak belföldön üdülnek.
- ✓ Mindkét településen élők legtöbbször magánházakban szállnak meg, de a mezőkaszonyi lakosok hosszabb ideig maradnak a meglátogatott helyszínen, mint a barabási adatközlők. Mindkét település adatközlői számára a legfőbb szempont az üdülés során, hogy „hogyan tudjanak pihenni, kikapcsolódni és, hogy kiszolgálják őket”.
- ✓ Mezőkaszony és Barabás területén is működik az idegenforgalom. Mezőkaszonyban csak falusi turizmus, Barabásban több fajta turizmus is aktív: horgász-, vadász-, agro-, bevásárló-, örökség-, vízi turizmus, de legfőbbképpen itt is a falusi turizmus van jelen.
- ✓ Mezőkaszonyban közömbösen viszonyulnak a településre érkező turistákhoz, ezzel szemben Barabásban örömmel várják őket.
- ✓ A turizmus jelenlétével emelkednek a kereskedelmi és a vendéglátóipari árak, valamint a telkek, házak árai Mezőkaszonyban. Barabásban főleg a szemetelésben látszik a turizmus káros hatása.
- ✓ Mindkét település adatközlői „elfogadják a turizmus jelenlétét, de nem tesznek semmit a működése érdekében” a falvukban.
- ✓ Mezőkaszony turizmusa jobban fejlődik, mint Barabásé, ez nagy részben a Mezőkaszony területén található termálfürdőknek köszönhető.
- ✓ Mezőkaszony és Barabás turizmusának is fejlődnie kell még ahhoz, hogy érdekes és vonzó legyen a turisták számára. Mindkét településen meg van a lehetőség az előrehaladásra. Az alanyok véleménye szerint Mezőkaszony oldalából ilyen lehetséges fejlesztés például egy park, játszótér kialakítása, faluszépítése, több szórakozási lehetőség kínálása, az utak javítása. Barabásban pedig a kerékpárút javítása, borászat nyitása, lovarda, állatsimogatással

párosítva, illetve a mezőkaszonyi adatközlők véleményével megegyezően faluszépítés, több szórakozási lehetőség nyújtása a faluba érkező turistáknak.

ÖSSZEFOGLALÁS

Szaktervezésem a három éves munkám során végzett kutatás eredményeit mutatja be. A kutatásokat első évben Mezőkaszonyban, második évben Barabásban végeztük el, majd utolsó évben ezek alapján egy összehasonlítással foglaltuk össze az eredményeket, illetve mindkét településen, a település, illetve a település turizmusát ismerő személyekkel végzett interjúval egészítettük ki.

Az első kutatást 2019-ben Mezőkaszony területén, a második kutatást 2020-ban Barabás területén végeztük el a lakosság körében vizsgálódva. A kutatások fő célja az volt, hogy felmérjük a két, általunk vizsgált határmenti település lakosai, hogyan viszonyulnak egymáshoz, illetve véleményük szerint milyen hatással van a határ közelsége Mezőkaszony és Barabás turizmusára és turizmusának fejlődésére.

A kutatások során mindkét település 5,0%-ától kértünk választ és dolgoztuk fel mindkét évben külön-külön. Az általunk begyűjtött információk alapján levont eredményeket a kutatómunkám harmadik szakaszában hasonlítottuk össze. Az eredmények által Mezőkaszony és Barabás között létrejövő turisztikai fejlesztési javaslatokat dolgoztunk ki. Ebben segítségünkre volt a lakosok véleményének felmérése, a pontosabb és tisztább eredmény érdekében pedig hozzá értő személyekkel végzett interjúkkal bővítettük a végeredményt.

A kutatás által megállapítottuk, hogy a településeken nem történnek jelentős turisztikai fejlesztések, pedig mindkét település hajlamos lenne az ilyen típusú fejlődésre. Ennek érdekében a kutatás alapján közös turisztikai javaslatokat dolgoztunk ki, amelyek segítségével Mezőkaszony és Barabás turizmusa is fejlődhetne, illetve szorosabb összefüggést hozna létre a két település turizmusa között. A fejlesztési javaslatok tartalmazzák a Barabásban meglévő geoút továbbterjesztését Mezőkaszony felé, egy a két településhez kapcsolódó tanösvény létrehozásával összekapcsolva Mezőkaszony és Barabás területét, egy közös bicikliút kiépítését és egy közös marketing stratégia kidolgozását. A fejlesztésekre való javaslatokat pro és kontra érvekkel támasztottuk alá. A kutatásból több, a fejlesztések mellett álló pozitív és negatív érveket szűrtünk ki.

A fejlesztések kivitelezése mindenképpen segítenék a turizmus fejlődését, Mezőkaszonyban és Barabásban. Közkezdveltebb turisztikai desztinációvá alakítanák mindkét települést. Mindezek mellett pedig a két falu kapcsolatát is szorosabbá fűznék.

РЕЗІЮМЕ

Бакалаврська робота представляє результати досліджень, які були проведені протягом трьох років навчання. У перший рік ми провели опитування в с. Косонь на другий рік в с. Барабаш, а в останньому році ми підсумували результати проведених робіт і доповнили їх інтерв'ю з особами, які пов'язані з туристичною діяльністю в даних населених пунктах.

Основною метою дослідження було оцінити, як мешканці двох прикордонних населених пунктів ставляться один до одного, і, на їх думку, як близькість кордону впливає на туризм та на його розвиток селах Косонь та Барабаш.

В ході дослідження в кожному селі ми провели опитування серед 5% дорослого населення і отримані результати було оброблені відокремлено. Порівняння отриманих результатів було проведено на третьому етапі дослідження. На основі отриманих результатів ми розробили пропозиції щодо розвитку туризму між селами Косонь та Барабаш. Основу для даних пропозицій створювали думки опитаних мешканців, а для отримання більш чіткої інформації ми розширили кінцевий результат інтерв'ю з компетентними особами.

Дослідження показали, що в населених пунктах відсутні значні туристичних інвестиції, хоча обидва населені пункти були б схильні до такого типу розвитку. З цією метою, базуючись на результати досліджень, ми розробили спільні туристичні пропозиції, за допомогою яких також міг би розвиватися туризм в селах Косонь та Барабаш та створити тісніший зв'язок між туризмом двох населених пунктів. Пропозиції щодо розвитку включають розширення існуючої геодороги в Барабасі до Мезкашони. шляхом створення навчальної доріжки, пов'язаної з двома населеними пунктами, зв'язку між собою будівництво та з'єднання велосипедних доріжок у районі Мезкашони та Барабас, будівництво спільної велосипедної доріжки та розробка спільної маркетингової стратегії. З дослідження ми відфільтрували декілька позитивних та негативних аргументів щодо даних пропозицій розвитку.

Впровадження розробок, безумовно, допомогло б розвитку туризму в селах Косонь та Барабаш. Вони зробили б обидва населені пункти більш популярним туристичними дестинаціями. На додаток до всього цього, вони можуть зміцнити стосунки між двома селами.

Моя бакалаврська робота була написана з використанням методів первинного та вторинного дослідження. Використовуючи вторинний метод, я обробила відповідні

джерела літератури – використовуючи загалом 45 літературних джерел, та 32 джерел з інтернету. Під час мого первинного дослідження я зробила опитування населення серед жителів сіл Косонь та Барабаш за допомогою анкети яка складалася 49 запитань. У 2009 році я зробила опитування 5,0% жителів Косоня, а між 2020 і 2021 роками - 5,0% жителів Барабаша. У 2020 та 2021 роках через наявність епідемії COVID-19 анкетування я впровадили за допомогою онлайн-форм. У першому випадку (у Косоні) я використовувала особистий збір інформацій, мені вдалося зібрати 85 анкет на основі (ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ 2003А, 2003В).

У другому випадку я надіслала анкети 205 особам за допомогою медіа-платформ, і таким чином вдалося зібрати лише необхідні 42 заповнені анкети (URL22). Інтернет-анкета була створена за допомогою форми Google (URL29) (ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ 2003А, 2003В). Після збору даних я зробила порівняльний аналіз на основі думки населення двох прикордонних населених пунктів за кількома темами: прикордонна територія, сусідство та безмежжя, ментальна карта, туризм та звички відпочинку, туризм населених пунктів, розвиток туризму. З метою вивчення туризму та можливостей його розвитку в населених пунктах я провела інтерв'ю в обох населених пунктах з міським головою та керівниками неурядових організацій, або з особами, компетентними у сфері туризму. Загалом у двох населених пунктах я провела 5 інтерв'ю. Я використовувала Microsoft Excel для обробки анкет, аналізу даних та редагування рисунків і таблиць. В якості головного результату можна сказати, що характер стосунків між жителями Косонь та Барабаша є "добрими, доброзичливими". Основною метою перетину кордону між мешканцями Косонь та Барабаша не є відвідування сусіднього прикордонного поселення. Мешканці Косоня сприймають близькість кордону як перевагу, тоді як жителі Барабаша, як правило, сприймають близькість кордону як недолік. Туризм існує і в Косоні і в Барабаші. У Косоні є лише сільський туризм, у Барабаші є декілька видів туризму. За наявності туристичної діяльності зростають ціни в закладах ресторанного господарства, а також на земельні ділянки та будинки. У Барабаші головним шкідливим впливом туризму можна назвати поширення сміття. Можна стверджувати, що туризм в Косоні розвивається краще, ніж у Барабаші, це значною мірою пов'язано з термальними басейнами в околиці Косоня. Тим не менше, туризм Косоня та Барабаша все ще повинен розвиватися, щоб бути цікавим та привабливим для туристів. В обох населених пунктах є можливості для прогресу.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. BAK B. 2009: Történeti Földrajz. In: Levéltári kézikönyv. Osiris Kiadó/Magyar Országos Levéltár. pp. 68-81.
2. BALOGH I. 1985: Bereg megye leírása. In: Szabolcs-Szatmár megyei helytörténetírás. Nyírségi Nyomda, Nyíregyháza. pp. 9-70.
3. BARANYI B. 2009: Paradigmaváltás a határon átnyúló kapcsolatokban. In: Tér és Társadalom folyóirat 23.évf., 2.szám.pp. 25-43.
4. BERGHAUER S. 2011: A határmentiség és a turizmus sajátos összefüggései Kárpátalja magyarlakta területein. In: Tér és Társadalom folyóirat 25.évf., 4.szám.pp. 148-164.
5. BINDORFFER GY. 2004: Határon innen – határon túl. Etnikai határok, határfenntartás, interetnikus kapcsolatok. In: SZARKA et al. szerk. pp. 29-41.
6. DANCS L. 2003: Turizmus és üdülési szokások Kárpátalja határmenti településein a harmadik évezred küszöbén. In: SÜLI-ZAKAR I. (szerk.): Határok és határmentiség az átalakuló Közép-Európában. Debreceni Egyetem. Kossuth Kiadó. pp.169-178.
7. DELI T., et all. 1993: Előzetes adatok a barabási Kaszonyi-hegy (ÉK-Magyarország) Molusca faunájához. Preliminary report on the recent Molusca of Kaszony Hill at Barabás village (NE Hungary). In: Malakológiai tájékoztató 12. Eger. Kiadja a Mátra Múzeum Temészettudományi osztálya. Eger. 108 P.
8. FÜLÖP I. 2016: A turizmusfejlesztés lehetőségei Parajdon. In: szerk: ÁRPÁSI Z., BODNÁR G., GURZÓ I. 2016: A magyar gazdaság és társadalom a 21. század globalizálódó világában. II. kötet. Kopirex-Ker Kft., Békéscsaba. pp. 106-112.
9. HANSEN, N. 1983: International Cooperation in Border Regions: an Overview and Research Agenda. International Regional Science Review. vol. 8, no. 3. pp. 255-270.
10. HARTL M. 2016: A határon átnyúló együttműködés és a turizmusfejlesztés kapcsolatának vizsgálata Komárom-Esztergom megye, Nyitra kerület és az Ister – Granium EGTC példáján. Pécsi Tudományegyetem. Pécs. 207 P.
11. HORVÁTH Z. GY., KOVÁCS S. 2002: Kárpátalja Kincsei. Budapest. Masszi Kiadó-Romantika Kiadó, Budapest. 310 P.
12. HUNYADI T. 2021
13. KALUŽÁKOVÁ H. 2012: European Countryside. In: The Journal of Mendel University in Brno. De Gruyter Poland, Varsó. pp. 133-145.
14. KARMACSI Z. 2021
15. KLJÁP M., SÁNDOR F., PALKÓ GY. 2013.: A turizmus korszerű válfajai. Tankönyv. 314.

p.

16. KOCSIS J. 2014: Legendák Kárpátalján: Mezőkaszony nevének eredete. In: Kárpátalja.ma. Kárpátaljai magyar hírportál: <https://karpatalja.ma/sorozatok/legendak-karpataljan/legendak-karpataljan-mezokaszony-nevenek-eredete/>
17. KOCSIS K. 2015: A népesség változó etnikai arculata a mai Kárpátalja területén. In: KOCSIS K., TÁTRAI P., AGÁRDI N., BALIZS D., KOVÁCS A. (szerk): A Kárpát Pannon- térség változó etnikai arculata a 15. század végétől a 21. század elejéig. pp. 6-14.
18. KOVÁCS S. 1999: Kárpátaljai útvaló. Püski Kiadó, Budapest. 180 P.
19. KSH (KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL) 2014: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye számokban (http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/mesz/15_sz_14.pdf)
20. LÁNGI J. 2002: Barabás, református templom. A falképek vizsgálata. In: Műemlékvédelmi szemle. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Tájékoztatója 21. évf. 2. szám.KLTD-Film Nyomdaipari Bt., Telki. p.17.
21. LEHOCZKY T. 1881: Beregvármegye monographiája. Nyomatott Pollacsek Miksa Könyvnyomdája. Ungvár. 508 P.
22. LEHOCZKY T. 1899: Bereg megye és Munkácsi vár 1848-49-ben. Kroó Hugó Kiadásavármegye. Hatodik Síp Alapítvány – Mandátum Kiadó, Budapest – Beregszász, 199 P.
23. NÉMETH A. 2000: Kárpátalja. PANORÁMA Könyvkiadó. 162 p.
24. PÁKOZDI J. (szerk.) 2020: Kárpátalja Gasztrokalauz. 190 hely nem csak ínycsecknek. ???
25. PÁPAI ZS. 2003: Kárpátalja Római katolikus templomok, Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye, Munkács, 244 P
26. PÁSZTOR GY., GÁBORA A., PÉTER L. 2013: A turizmus mint a régiófejlesztés lehetséges eszköze: Körösrév határmenti kistérség példája. In: Erdélyi Társadalom folyóirat 2. szám. 14 P
27. PATAKI G. 2021
28. PIVÁRCSI I. 2010: Barangolások Kárpátalján. Tájak, emberek, históriák. PALATINUS, pp. 213-215.
29. RADVÁNSZKY F. (szerk.) 2000: Kárpátaljai református templomok. Tárogató Kiadó, Ungvár–Beregszász, 128 p.
30. RECHNITZER J. 2005: Az osztrák-magyar határ menti együttműködés múltja, jelene. In: Tér és Társadalom folyóirat 21. évf., 2. szám. pp. 7-29.
31. SALLAY Á., VALÁNSZKI I., MIKHÁZI ZS., DANCSOKNÉ F. E., MÁTÉ K., FILEPNÉ K. K. KOLLÁNYI L. 2017: Határokon át – határtalanul. Átalakuló turisztikai kapcsolatok határon

átnyúló világörökségi területeken. In: Turizmus és transzformáció. Orosháza-Budapest. pp. 217-234.

32. SCHMITT-EGNER, P. & BRUNN, G. 1998: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit in Europa. Theorie, Empirie, Praxis. Nomos, Baden-Baden 273 P.

33. SIMON A. 2002: Barabás, református templom. A falképek vizsgálata. In: Műemlékvédelmi szemle. pp 14-17.

34. SOFIELD, T. 2006: Border Tourism and Border Communities: An Overview. In: Taylor & Francis folyóirat. 2. szám. pp 102-121.

35. SOÓS E. 2010: Határon átnyúló együttműködések a nemzetpolitikai célok szolgálatában, MKI-tanulmányok, No. 4 Magyar Külügyi Intézet, Budapest. 21P.

36. Szatmári Z. 2015: A hajdani szigetvulkán madárparadicsom. In: Turista Magazin

37. DR. SZÉKELY. A. 2013 Towards a typology of cross- border tourism regions. Wydawnictwo Poligraf, Lublin pp.117-129.

38. SZŐKE Z. 2021

39. TAMÁS K. 2021: Az alföldi magya vulkánokat kevesen ismerik, pedig igazi kuriózumok: mutatjuk a Beregi-sík gyöngyszemeit. In: Femina.hu

40. TÓTH J. 2020: Vulkánok az Alföld peremén. Turista Magazin (<https://www.turistamagazin.hu/hir/vulkanok-az-alfold-peremen>)

41. TÓTH S. 2021

42. TURISZTIKAI VILÁGSZERVEZET (WORLD TOURISM ORGANIZATION) (UNWTO): 2021

43. VOTIN J., GILYÉN N. 1986: Barabás. In: Szabolcs-Szatmár megye műemléke I. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 290-299.

44. Ф.Ф. ШАНДОР, М.П. КЛЯП 2013: Сучасні різновиди туризму. Київ: Знання. 301 P.

45. ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ 2003А: Розподіл населення за віком та рівнем освіти, Берегівський район, Всеукраїнський перепис населення 2001 р. (для службового використання)

46. ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ 2003В: Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти. Всеукраїнський перепис населення 2001 р. (для службового використання)

INTERNETES FORRÁS

URL1 https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/themes/tourism/

URL2 https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/projects/Croatia/cyclo-tourism-project-links-hungary-croatia-cross-border-region

URL3 <https://www.pvfzrt.hu/userfiles/dokumentumok/IPA%20Okoturisztika%20Tanulmany%202014.05.30..pdf>

URL4 http://beregvidek.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=101:-mezkaszony-tort&catid=273:a-telepueles-bemutatasa&Itemid=1367&lang=uk

URL5 <http://www.karpataljaturizmus.hu/index.php?p=h&a=103>

URL6 <http://www.karpataljaturizmus.info>

URL7 <http://barabas.hupont.hu>

URL8 <http://trip-suggest.com/hungary/szabolcs-szatmar-bereg/barabas/>

URL9 <https://hunmix.hu/telepules/barabas.html>

URL10 <http://foldhivatalok.geod.hu>

URL11 <https://szallas.hu/jano-vendeghaza-barabas?ref=list&adults=1&provision=1>

URL12 <https://www.citypopulation.de/>

URL13 <https://www.ksh.hu>

URL14 <https://familypedia.wikia.org>

URL15 <https://www.hirmagazin.eu>

URL16 <https://72varmegye.eu/hamarosan/Ung>

URL17 <https://kosino.ua/>

URL18 <http://www.eco-termal.com/pool-2/>

URL19 <https://reformacio.mnl.gov.hu>

URL20 www.barabás.hupont.hu

URL21 <http://geotopnap.hu/>

URL22 <https://docs.google.com/forms/u/0/>

URL23 <https://kmkszo.com.ua/2020/01/14/megalakult-a-mezokaszonyi-kistersegi-tanacs-kerdojelekkel/>

URL24 A Hortobágyi Nemzeti Park hivatalos oldala <http://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egyseg/termeszetvedelem/oldal/kaszonyi-hegy-tt>

URL25 <https://localgovernment.gov.mt/en/dlg/legislation/documents/legislation/the%20hb%20of%20transfrontier%20co-operation.pdf>

URL26 (<https://magyarnemzet.hu/archivum/hetvegi-magazin/horthy-napszamban-4238888/>)

URL27https://www.google.com/maps?q=MEZ%C5%90KASZONY&rlz=1C1RUCY_huUA876UA876&um=1&ie=UTF-

8&sa=X&ved=2ahUKEwi_jZm5yv3vAhVlg_0HHcjZA0AQ_AUoAnoECAEQBA

URL28<https://www.google.com/maps/place/Barab%C3%A1s,+4937+Magyarorsz%C3%A1g/@48.2324661,22.3859396,13z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x4738589aaf649349:0xa2190fa00892b1de!8m2!3d48.231032!4d22.4307119>

URL29https://docs.google.com/forms/d/1idnMjQhRsj5EOjLSA2tswP9uZuOPBXtwpyWZkZFUKKw/viewform?edit_requested=true

URL30https://www.researchgate.net/publication/43455447_Border_Tourism_and_Border_Communities_An_Overview

URL31<http://purl.utwente.nl/essays/60149>

URL32<https://www.facebook.com/groups/861105733954652>

EGYÉB FORRÁSOK, ADATKÖZLŐK

BARABÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, 2021.

PATAKI GÁBOR, kaszonyi lakos, Gravis Mezőkaszony és Térsége Fejlesztéséért Civilszervezet elnöke, 2021

KARMACSI ZOLTÁN, a Mezőkaszonyi Falusi Vendégfogadók és Hagyományőrök Egyesületének elnöke, idegenvezető, 2021

TÓTH SÁNDOR, Mezőkaszony polgármestere, kistérség képviselője, 2021

HUNYADI TÜNDE, Hortobágyi Nemzeti Park igazgatóságának turisztikai munkatársa, 2021

SZŐKE ZOLTÁN, Tiszakerecsenyi Közös Önkormányzati Hivatal barabási Kirendeltségének igazgatási-szociális ügyintézője és anyakönyvvezetője, 2021

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra. A kijelölt kerékpárút nyomvonala magyar oldalon	11
2. ábra. Bereg megye címere (1571)	12
3. ábra. Mezőkaszony (1086)	14
4. ábra. Mezőkaszony földrajzi fekvése	15
5. ábra. Barabás földrajzi fekvése	16
6. ábra. Mezőkaszoyi református templom , 2021	18
7. ábra. Mezőkaszonyi római katolikus templom, 2021	19
8. ábra. A Sztálini terror áldozatai emlékére emelt emlékmű (Mezőkaszony). 20	
9. ábra. Kaszonyi Termálfürdő, Iváncsó birtok, 2018	21
10. ábra. Aquapark (Mezőkaszony)	21
11. ábra. Eco Termál komplexum	21
12. ábra. Barabás, református templom. Az északi fal befalazott keleti ablaka az 1866-ban készült illuzionisztikus festéssel.	25
13. ábra. Barabási református templom	26
14. ábra. Kaszonyi- hegy Természetvédelmi Terület	27
15. ábra. Tengersizem (Barabás)	27
16. ábra. A megkérdezettek életkorszerinti összetétele (Mezőkaszony, Barabás)	32
17. ábra. Az alanyok iskolai végzettség szerinti megoszlása (Mezőkaszony, Barabás)	33
18. ábra. A mezőkaszonyi és a barabási lakosság kapcsolatának jelenléte a szomszédos országokkal	34
19. ábra. A szomszédos országos kapcsolatának jellege az adatközlők szerint	34
20. ábra. A határon való átlépés gyakorisága Mezőkaszony és Barabás esetén	35

21. ábra. „Ha lehetősége lenne rá elköltözne jelenlegi lakhelyéről?” (Mezőkaszony-Barabás)	39
22. ábra. Az üdülés gyakorisága a vizsgált években	39
23. ábra. Az üdülési hely behatárolása	40
24. ábra. A határmenti települések, mint üdülési célpontok.....	40
25. ábra. Az üdülés során igénybe vett szálláshelyek.....	41
26. ábra. Az utazás során eltöltött éjszakák száma	42
27. ábra. A turizmus jelenléte Mezőkaszony és Barabás területén, illetve a meglévő turizmus fajtájának behatárolása	43
28. ábra. A mezőkaszonyi és barabási lakosság viszonyulása a turistákhoz	44
29. ábra. A turizmus káros hatásai Mezőkaszonyban és Barabásban.....	45
30. ábra. Az alanyok viszonyulása a településük turizmusához.....	45
31. ábra. Turisztikai célú fejlesztések Mezőkaszonyban.....	46
32. ábra. Turisztikai célú fejlesztések Barabásban	47
33. ábra. Mezőkaszony és Barabás közötti kapcsolat jellege	48

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat. Mezőkaszony szolgáltató- és intézményrendszere	23
2. táblázat. Lakossági vélemény a szomszédos településekről (Mezőkaszony-Barabás).....	36
3. táblázat. A határközelségének hatása a mezőkaszonyi lakosok körében	37
4. táblázat. A határközelségének hatása a barabási lakosok körében.....	38
5. táblázat. Lehetséges turisztikai fejlesztések Mezőkaszonyban és Barabásban, a megkérdezettek szerint.....	47
6. táblázat. Mezőkaszony és Barabás turisztikai fejlesztésének SWOT-analízise	49

NYILATKOZAT

Alulírott, Szálka Nikoletta turizmus szakos hallgató, kijelentem, hogy a dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, a Földtudományi és Turizmus Tanszéken készítettem, turizmus diploma megszerzése végett.

Kijelentem, hogy a dolgozatot más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye, és csak a hivatkozott forrásokat (szakirodalom, eszközök stb.) használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárában a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönettel tartozom, témavezetőmnek, Dr. Sass Enikőnek, aki mindvégig segítette munkámat, hasznos ötleteivel és jó tanácsaival, három éven keresztül idejét nem sajnálva, biztatott és támogatott. Az ő segítségével nem született volna meg a szakdolgozatom.

Köszönettel tarozom a szüleimnek, s mindazoknak, akik mellettem álltak és ösztönöztek.

Köszönettel tartozom, azoknak a személyeknek is, akik hozzájárultak a kutatásomhoz azzal, hogy kitöltötték a kérdőíveket és interjúkat adtak.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet Mezőkaszonyi kérdőív

Kód szám:..... A kitöltés időpontja:évhónap.....nap
Település: Mezőkaszony

KÉRDŐÍV

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A kérdőív kitöltését a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola turizmus szakos diákja végzi. A felmérés célja tanulmányozni a lakosság utazási szokásait, annak főbb céljait és célpontjait. Megvizsgálni, hogy milyen fajta turizmus működik a településen, vagy milyen működhetne, illetve felmérni a település lehetőségeit és kapcsolatát egyéb szomszédos, határmenti településekkel.

A válaszadás önkéntes és névtelen!

I. HATÁR-ÖVEZET, SZOMSZÉDSÁG ÉS HATÁRMENTISÉG

1. Van Önnek kapcsolata szomszédos országgal?

1- igen

0- nem

2. Ha igen, melyik ez az ország?

Az ország neve:

Ha igen, a 3. kérdésre, ha nem, az 5 a. kérdésre válaszoljon.

3. Mióta tart ez a kapcsolat? óta

4. Milyen a kapcsolat jellege?

1- rokonlátogatás 2- barátok/ ismerősök látogatása

3- pihenés, szabadság 4- bevásárlás

5- hivatalos üzleti kapcsolat 6- munkavállalás

7- megélhetési kereskedelem 8- egyéb, éspedig

5/a. Mi a neve a határmenti szomszédos településnek? ...

5/b. Ön milyen tevékenység által ismeri a határmenti szomszédos települést?

0- Nincs vele kapcsolatos tevékenységem

1-

6. Milyen gyakori a kapcsolata a határon túli területekkel, valamint az ott élő lakosággal?

.....

1- Pozitív..... 2.-
Negatív.....
.....

IV. TURIZMUS

1.a. Üdült-e Ön az elmúlt 5 évben?

0- nem 1- egyszer 2- minden évben 3- többször:

1.b. Ha igen hol?

1- belföldön

2- külföldön

1.c. Ha nem üdült, mi okból?

1- anyagi okból 2- szabadidő hiány 3- egyéb:

2.a. Üdült-e már Magyarországon?

0- nem 1- egyszer 2- többször

2.b. Ha igen hol?.....

2.c. Ha nem mi okból?

3. Milyen programon vett részt, milyen eseményt tekintet meg ukrajnai üdülése során?

.....
.....

4 Hol szállt meg?

1- szálloda 2- panzió 3- kemping 4- magánháznál 5- egyéb:

5. Hány éjszakát töltött el üdülése során?

1. 1-3 2. 4-7 3. 8-14 4. 15-21

6.a. Hová utazna el szívesen üdülés céljából Ukrajnába?

.....

6.b. Miért?

7. Milyen közlekedési eszközzel utazik Ön üdülni?

1- személygépkocsi 2-vonat 3- autóbusz 4-repülőgép

5- kerékpár 6- motorkerékpár 7- egyéb:

8. Honnan szerzi Ön az üdüléshez az információt?

1- utazási iroda 2- hirdetések, plakátok 3- film, riport (TV, rádió)

4- barátok, ismerősök ajánlása 5- prospektusok 6- egyéb:

9. Milyen elvárásai lennének egy üdüléssel kapcsolatban?

- 3- szakmunkásképző intézet, szakiskola 4- szakközépiskolai, gimnáziumi érettsége
5- főiskola 6- egyetem
7- egyéb, éspedig:

5. Mióta él Ön ezen a településen?

..... óta

6. Milyen nemzetiségűnek tartja Ön magát és milyen az anyanyelve?

nemzetiség..... anyanyelv

Köszönöm, hogy válaszolt kérdéseimre!

2. számú melléklet Barabási kérdőív

Kód szám:.....

A kitöltés időpontja:évhónap.....nap

Település: Barabás

KÉRDŐÍV

Tisztelt Hölgyem/Uram!

A kérdőív kitöltését a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola turizmus szakos diákja végzi. A felmérés célja tanulmányozni a lakosság utazási szokásait, annak főbb céljait és célpontjait. Megvizsgálni, hogy milyen fajta turizmus működik a településen, vagy milyen működhetne, illetve felmérni a település lehetőségeit és kapcsolatát egyéb szomszédos, határmenti településekkel.

A válaszadás önkéntes és névtelen!

I. HATÁR-ÖVEZET, SZOMSZÉDSÁG ÉS HATÁRMENTISÉG

1. Van Önnek kapcsolata szomszédos országgal?

1- igen

0- nem

2. Ha igen, melyik ez az ország?

Az ország neve:

Ha igen, a3. kérdésre, ha nem, az 5 a. kérdésre válaszoljon.

3. Mióta tart ez a kapcsolat? óta

4. Milyen a kapcsolat jellege?

1- rokonlátogatás

2- barátok/ ismerősök látogatása

3- pihenés, szabadság

4- bevásárlás

5- hivatalos üzleti kapcsolat

6- munkavállalás

7- megélhetési kereskedelem

8- egyéb, és pedig

5/a. Mi a neve a határmenti szomszédos településnek?

5/b. Ön milyen tevékenység által ismeri a határmenti szomszédos települést?

0- Nincs vele kapcsolatos tevékenységem 1-.....

6. Milyen gyakori a kapcsolata a határon túli területekkel, valamint az ott élő lakosággal?

1- mindennapos

2- heti rendszerességgű

3- havonta egyszer

4- ritka

5- soha

6-egyébb:

II. MENTÁLIS TÉRKÉP

1. Nevezzen meg 3 olyan jellegzetességet, amelyekkel jellemezhetőek a határmenti szomszédos települések, tájak!

.....

2. Soroljon fel 4 határmenti szomszédos települést! 3. Nevezze meg azokat a határmenti szomszédos településeket, tájakat, ahol már járt legalább egyszer! (Települések nevének felsorolása)

.....

4. Mit jelent Önnek a határ közelében élni?

Előnyök:

Hátrányok:

5. Ha lehetősége lenne rá elköltözne jelenlegi lakhelyéről, ha igen hová?

1. Igen Miért? Hová? 2. Nem

III. REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS A HATÁR MENTI TERÜLETEKEN

1. Mit gondol milyen hatással van az Európa Unió tagság Magyarországára?

1. jótékony	2. rossz hatással
3. semleges	4. nem tudom

3. Egyetért Magyarország EU tagságával?

1. Igen 2. Nem

4. Mit gondol, Magyarország EU tagsága befolyásolja az Ön személyes életkörülményét?

1- Igen 2.- Nem

Ha igen a 4/ a, ha nem az 5. kérdés következik !

4/ a. ha igen, akkor milyen hatása van a csatlakozásnak?

1- Pozitív.....

2.- Negatív

IV. TURIZMUS

1.a. Üdült-e Ön az elmúlt 5 évben?

0- nem 1- egyszer 2- minden évben 3- többször:

1.b. Ha igen hol?

1- belföldön

2- külföldön

1.c. Ha nem üdült, mi okból?

1- anyagi okból 2- szabadidő hiány3- egyéb:

4.a. Ön hogyan viszonyul a turistákhoz?

- 1- örömmel várja őket
- 1- közömbös
- 2- 3- nem szívesen látja őket

4.b. Miért?

5. Milyen turisztikai célú fejlesztésekről tud a településén és környékén?

- 0- nem tud ilyenről
- 1- a következő fejlesztésekről van tudomásom:.....

6. Milyen lépéseket tartana (még) fontosnak az idegenforgalom fellendítése érdekében?

.....

7. Mennyire érezhetők a turizmus kedvező hatásai ezen a településen?

/5: nagyon; 4: elég jól; 3: csak részben; 2: alig; 1: egyáltalán nem./

1- alap infrastruktúra kiterjesztése	5	4	3	2	1
2- egyéb szolgáltatások	5	4	3	2	1
3- településszépítés, településkép	5	4	3	2	1
4- kereskedelmi ellátás javulása	5	4	3	2	1
5- vendéglátóipari ellátás javulása	5	4	3	2	1
6- szórakozási lehetőségek bővülése	5	4	3	2	1
7- hagyományok, népi mesterségek fejlődése	5	4	3	2	1
8- mezőgazdasági, kézműipari termékek értékesítése	5	4	3	2	1
9- egyéb :.....	5	4	3	2	1

8. Milyen káros hatásait tapasztalta a turizmusnak az Ön településén?

1- bűnözés terjedése	7- természeti környezet visszaszorulása
2- szemetelés	8- kereskedelmi árak emelkedése
3- zaj növekedése	9- vendéglátó ipari árak emelkedése
4- zsúfoltság	10- telkek, házak árainak emelkedése
5- levegőminőség romlása	11- egyéb:
6- vízminőség romlása

9. Támogatja-e Ön a turizmus tovább fejlődését?

- 0- ellene van, miért?
- 1- igen, részt is venne/ vesz benne
- 2- segíti
- 3- elfogadja, de nem tesz érte semmit

10. Hogy gondolja milyen kapcsolatot ápol a két község?

.....

11. Részt szokott-e venni Ön a Mezőkaszony valamint környékén megrendezett eseményeken?

1- igen

2-nem

12. Ha igen, akkor milyen eseményen?

.....

VI. A KÉRDEZETT ADATAI

1. Neme:

1- férfi

2- nő

2. A kért foglalkozása:

1- önálló (vállalkozó)

5- közalkalmazott

2- nyugdíjas

6- háztartásbeli

3- tanuló

7- munkanélküli

4- nem önálló (alkalmazott)

8- egyéb:

3. Melyik korosztályhoz tartozik?

1- 20 év alatti

4- 41-50 év közötti

2- 21- 30 év közötti

5- 51-60 év közötti

3- 31-0 év közötti

6- 60 év feletti

4. Mi az Ön legmagasabb végzettsége?

1- kevesebb, mint 8 általános iskolai osztály 2- általános iskola

3- szakmunkásképző intézet, szakiskola

4- szakközépiskolai, gimnáziumi érettsége

5- főiskola

6- egyetem

7- egyéb, és pedig:

5. Mióta él Ön ezen a településen?

..... óta

6. Milyen nemzetiségűnek tartja Ön magát és milyen az anyanyelve?

nemzetiség.....

anyanyelv

Köszönöm, hogy válaszolt kérdéseimre!

3. számú melléklet Interjú kérdések

INTERJÚ KÉRDÉSEK TURIZMUS, SZOMSZÉDSÁG ÉS HATÁRMENTISÉG

Kérem mutatkozzon be:

Jellemezné, bemutatná, pár mondatban a települést? (milyen intézmények, szervezetek működnek, milyen a település üzlethálózata, szolgáltatói szférája stb.)

1. Rendelkezik Mezőkaszony/Barabás külföldi és/vagy belföldi testvértelepülésekkel? Ha igen kérem nevezze meg azokat?
2. Milyen a kapcsolat jellege ezekkel a településekkel?
3. Milyen jellegű az önkormányzat kapcsolata konkrétan Barabással/Mezőkaszonnyal a szomszédos magyarországi településsel? Szorosabb kapcsolatot tudnak ápolni, mint a többi testvértelepüléssel?
4. Ön szerint, milyen a település lakosságának a kapcsolata a szomszédos határmenti településsel, településekkel?
5. Mennyire jellemző az, hogy a helyi lakosság valamilyen turisztikai tevékenység (pl. egy fesztivál, egy múzeum, egy természeti látványosság felkeresése stb.) gyakorlása szempontjából kel át a határon és keresi fel a szomszédos határmenti településeket?
6. Milyen hatással van a határ a település fejlesztésére, gazdaságára, turizmusára?
7. A településen működik a turizmus valamely formája, ha igen milyen jellegű?
8. Véleménye szerint a határátkelő és a település turistaforgalma között van szoros összefüggés?/Tehát lehet azt mondani, hogy a település turistaforgalmát növeli az, hogy a településnek van egy határátkelője Magyarország/Ukrajna irányába?
9. Mi vonzza a leginkább a turistákat Mezőkaszonyba/Barabásba?
10. A településen működik valamilyen turisztikai szervezet?
11. Vannak falusi vendéglátók?
12. Ön személyesen, pihenés, üdülés szempontjából szokott Magyarországra/Kárpátaljára utazni?
13. Ismeretei szerint honnan érkeznek legtöbbször a turisták?
14. Honnan érkeznek több turista Magyarország/Ukrajna felől, vagy belföldről?
15. Ismeretei szerint mennyi ideig tartózkodnak a településen?

16. Mi a fő utazási célja az ide érkező turistáknak?
17. Hol szállhatnak meg az ide utazó turisták?
18. Körülbelül hányan foglalkoznak turizmussal a faluban? Hogyan zajlik ez?
19. Milyen látványosságokra, programokra lehet felhívni az ide utazó turisták figyelmét a településen, a település környékén?
20. Támogatja-e az önkormányzat a turizmus további fejlődését
21. Milyen turisztikai fejlesztéseket lehet megemlíteni, amelyek az elmúlt 5-6 évben zajlottak a településen?
22. Jelenleg folyik valamilyen turisztikai fejlesztés Mezőkaszonyban/Barabásban?
23. Milyen turisztikai fejlesztésekre lehet számítani a közeljövőben a Mezőkaszonyban/Barabásban?
24. Milyen forrásokat tudnak turizmusfejlesztésre fordítani?
25. Van-e a településen bevezetve turisztikai adó? Ha igen, akkor hogyan működik? A befolyt összeget tudják-e a turizmus fejlesztésére fordítani?
26. Van-e olyan elképzelés vagy együttműködési megállapodás Barabással/ Mezőkaszonnyal vagy a többi testvértelepüléssel, hogy segítik/a jövőben segíteni fogják egymás turizmusának fejlesztését?
27. Ha visszatérne az élet a normális kerékvágásba (tehát, ha megszűnnének a covid miatti korlátozások) mit lehetne annak érdekében tenni, hogy jobban működjön a turizmus a településen?
28. Van-e esetleg tervben:
 - bicikliút építés,
 - sportolásra alkalmas terek/pályák létrehozása (műfüves pálya, kültéri sporteszközök kihelyezése, futópálya kialakítása, kötélpálya építés stb.)
 - turisztikai információs táblák elhelyezése a településen belül és/vagy az egész
 - tájház létrehozása
 - programlehetőségek bővítése a településen/ a kistérségben (pl. fesztiválszervezés, sport nap szervezés stb.)
2. Mennyire érezhetőek a turizmus kedvező hatásai Mezőkaszony/Barabás településén 1-től 5-ig terjedő skálán?
/5: nagyon; 4: elég jól; 3: csak részben; 2: alig; 1: egyáltalán nem./

4. számú melléklet A geotúrával kapcsolatos interjú kérdések

INTERJÚ KÉRDÉSEK-GEOTÚRA TURIZMUS, SZOMSZÉDSÁG ÉS HATÁRMENTISÉG

Kérem mutatkozzon be:

1. Hol található a turisztikai iroda székhelye, mely a településre szervez idegenvezetést?
2. Milyen időközönként kerül kivitelezésre a geotóptúra?
3. Hogyan zajlik a túrára való jelentkezés?
4. Ön szerint, miért vonzza a turistákat a Kaszonyi-hegy, illetve a kőbánya? Mesélne a történetéről?
5. Hogyan keletkezett a „Tenger szemnek” is nevezett kis tó?
6. Információi szerint mikor kezdődött el a területre való idegenvezetés?
7. Ki volt a geotúra szervezésének a kezdeményezője?
8. Milyen plusz programokat iktatnak be a Kaszonyi-hegyen való túrázás mellett?
9. Barabásban van olyan attrakció amit, mint kiegészítő turisztikai tevékenység, belehet mutatni a turistáknak?
10. Mennyi ideig tart egy ilyen túra?
11. Hány résztvevője szokott lenni a geotúrának, Barabásban?
12. Honnan érkezik a legtöbb turista erre a területre, belföldről vagy külföldről?
13. Ukrajnai/Kárpátaljai turisták részt szoktak venni a túrán?
14. Behatárolná a turistacsoportokat korcsoportra osztva?

Nem gondoltak még arra, hogy a Barabásban zajló túrát továbbhozzák Mezőkaszonyba?

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

Дата перевірки:
08.05.2021 00:04:20 EEST

Дата звіту:
08.05.2021 00:43:38 EEST

ID перевірки:
1007779444

Тип перевірки:
Doc vs Internet

ID користувача:
100006701

Назва документа: Салка Ніколетта Робертівна_ТУРИЗМ

Кількість сторінок: 83 Кількість слів: 16184 Кількість символів: 150742 Розмір файлу: 2.14 MB ID файлу: 1007833352

2.45% Схожість

Найбільша схожість: 0.76% з Інтернет-джерелом (<https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/23613/sass-eniko-phd-201>).

2.45% Джерела з Інтернету

203

Сторінка 85

Пошук збігів з Бібліотекою не проводиться

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел